

**ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**

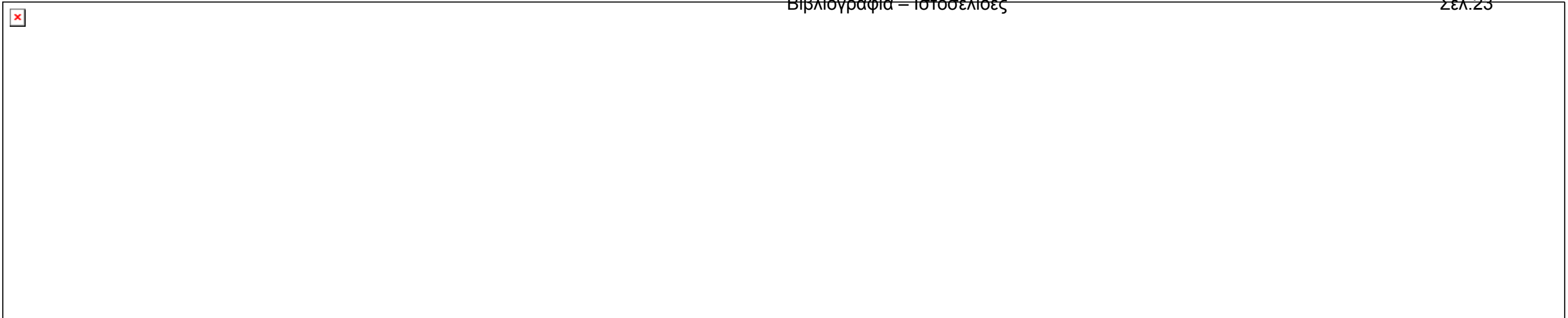
**Διπλωματική εργασία με θέμα
«ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ»**

**Σπουδαστής: Κων/νος Μπασιάς
Επιβλέπων Καθηγητής: Σπύρος Ρογκάν
Μάρτιος 2012**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

		Εξέλιξη της πόλης – τα Χανιά έξω από τα τείχη	Σελ. 8
Ο ρόλος της δημόσιας βιβλιοθήκης	Σελ. 2	Χωροταξία Περιοχής	Σελ. 10
Ο ρόλος των Λαϊκών Βιβλιοθηκών στην Ελλάδα	Σελ. 3	Βιβλιοθήκες Δήμου Χανίων	Σελ. 10
Η ελληνική πραγματικότητα	Σελ. 4	<ul style="list-style-type: none">• Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων (σημερινό κτίριο)• Παιδική-Εφηβική Βιβλιοθήκη του Δήμου Χανίων (σημερινό κτίριο)	
Οι Βιβλιοθήκες της Περιφέρειας	Σελ. 4	Βασικές Απαιτήσεις Σχεδίασης Χώρων	Σελ. 11
Τυπολογία Κτιρίων Βιβλιοθήκης	Σελ. 5	<ul style="list-style-type: none">▪ Τμήμα διοίκησης και διεύθυνσης▪ Χώροι παραλαβής – επεξεργασίας – συντήρησης - αποθήκευσης υλικού▪ Κοινή περιοχή▪ Παιδικό - εφηβικό τμήμα▪ Τμήμα ενηλίκων▪ Ειδικές συλλογές▪ Λοιποί χώροι	
Ανάλυση της Περιοχής	Σελ. 6	Χρήσεις Γης	Σελ. 17
<ul style="list-style-type: none">▪ Τα Χανιά▪ Πληθυσμός		<ul style="list-style-type: none">▪ Στάθμη Ισογείου▪ Στάθμη Α΄ ορόφου	
Ιστορικά στοιχεία	Σελ. 7	Θόρυβος	Σελ. 19
<ul style="list-style-type: none">▪ Ιστορικοί Χρόνοι (1η χιλιετία π.Χ.)▪ Χριστιανικοί χρόνοι πρώτη βυζαντινή περίοδος (3ος αι. μ.Χ. - 823)▪ Βυζαντινή περίοδος (961-1252)▪ Ενετοκρατία (1252 - 1645)▪ Τουρκοκρατία - Νεότεροι Χρόνοι (1645 έως σήμερα)		Οικοδομικός ιστός	Σελ. 19
		Εξέλιξη πρότασης	Σελ. 20
		Το Κτιριολογικό Πρόγραμμα	Σελ. 22
		Βιβλιογραφία – Ιστοσελίδες	Σελ. 23

Ο Ρόλος της Δημόσιας Βιβλιοθήκης

Η ανοικτή δημόσια βιβλιοθήκη θεωρείται βασικός παράγοντας μιας ελεύθερης κοινωνίας ενός δημοκρατικού κράτους. Είναι το τοπικό κέντρο πληροφοριών που επιτρέπει σε κάθε άνθρωπο, ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας, εθνικότητας, γλώσσας, θρησκείας ή κοινωνικής θέσεως την ελεύθερη πρόσβαση σε γνώση και πληροφορίες. Κτίρια βιβλιοθηκών υπάρχουν σχεδόν σε όλες τις χώρες του κόσμου και θεωρούνται βασική προϋπόθεση για ένα μορφωμένο, εγγράμματο και καλλιεργημένο πληθυσμό. Την ιδιαίτερης σημασίας αξία αυτού του είδους κτιρίων μαρτυρεί η προσπάθεια της UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) για την προώθησή τους σε όλο τον κόσμο. Δημιούργησε το Μανιφέστο Δημόσιων Βιβλιοθηκών, το οποίο δίνει μια γενική εικόνα για το ρόλο τους στη σημερινή κοινωνία, τη λειτουργία και τους στόχους που αναμένεται να εκπληρώσουν. Μέσα σε αυτό εντοπίζεται η πιο πιστή ίσως περιγραφή του όρου «Δημόσια Βιβλιοθήκη»: Η δημόσια βιβλιοθήκη είναι ένας δημοκρατικός θεσμός για την εκπαίδευση, τον πολιτισμό και την πληροφόρηση. Είναι μια έμπρακτη απόδειξη της πεποίθησης της δημοκρατίας στην καθολική εκπαίδευση που αποτελεί συνεχή και δια βίου διαδικασία για την εκτίμηση των επιτευγμάτων της ανθρωπότητας στον τομέα της γνώσης και του πολιτισμού. Είναι το κύριο μέσο με το οποίο η καταγραφή των σκέψεων και των ιδεών του ανθρώπου γίνονται προσιτές σε όλους δίχως περιορισμούς. (UNESCO Public Library Manifesto)

Τις τελευταίες δύο δεκαετίες του 20ου αιώνα οι βιβλιοθήκες είναι αντιμέτωπες με τον επαναπροσδιορισμό της λειτουργίας τους σε σχέση με την εξελισσόμενη ψηφιακή τεχνολογία. Καθώς πολλές μορφές αυτής της τεχνολογίας αποτελούν πλέον μέρος της ανθρώπινης καθημερινότητας, τα κτίρια των βιβλιοθηκών οφείλουν να έχουν τη δυνατότητα να καλύπτουν τις ανάγκες των χρηστών τους. Το γεγονός αυτό αναθεωρεί πολλά σχεδιαστικά και αρχιτεκτονικά standards γι' αυτό το είδος των κτιρίων και προκαλεί έντονο προβληματισμό και ανησυχία για το μέλλον τους.

Παρόλα αυτά υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον και ζήτηση για την κατασκευή σύγχρονων κτιρίων βιβλιοθηκών. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην ανέγερση μεγάλων δημόσιων βιβλιοθηκών, οι οποίες θα εξυπηρετούν και θα προσελκύουν το κοινό και θα συμβάλλουν στην αναβάθμιση των πόλεων. ("Encyclopedia of 20th Century Architecture" R. Stephen Sennott, Taylor & Francis Group, 2005).

Η δημόσια βιβλιοθήκη περιέχει πλέον πολλές φορές και διαφορετικές υπηρεσίες στον κάθε πολίτη καλύπτοντας έτσι μια πληθώρα αναγκών. Η λίστα που προβλέπει η IFLA (Διεθνής Ομοσπονδία Ενώσεων Βιβλιοθηκών και Ινστιτούτων) είναι η ακόλουθη:

1. Υλικό για δανεισμό και υλικό αναφοράς. (βιβλία, περιοδικά, ηχογραφημένο υλικό, βιντεοκασέτες, παιχνίδια, Η/Υ, οπτικοακουστικό υλικό).
2. Βοηθήματα για το δανεισμό (κατάλογοι, εξοπλισμός κ.α.).
3. Βοηθήματα για το πληροφοριακό υλικό και τη μελέτη μέσα στη βιβλιοθήκη. (τραπέζια μελέτης, προβολείς διαφανειών, μαγνητόφωνα, πρακτικές δραστηριότητες για τη συμμετοχή των παιδιών, παρακίνηση ταλέντων και δημιουργικότητας, συγκέντρωση και έκθεση εργασιών τους κ.α.).
4. Δανεισμός και υπηρεσίες αναφοράς για παιδιά.
5. Υπηρεσίες πληροφόρησης που παρέχονται από το προσωπικό της βιβλιοθήκης.
6. Παροχή πληροφοριών. (Αναζήτηση πληροφοριών εκτός των δικών της συλλογών, πίνακας ανακοινώσεων με πληροφορίες για δημόσιες υπηρεσίες, σύνταξη βιβλιογραφιών, προτάσεις για βιβλία).
7. Πληροφορίες για την περιοχή. (Θεματικό ευρετήριο για το τοπικό υλικό, εικονογραφημένα αρχεία της περιοχής κ.α.).

8. Δραστηριότητες για παιδιά.
9. Πολιτιστικές και κοινωνικές παροχές.
10. Υπηρεσίες για αναπήρους και μειονεκτούντες. (Υπηρεσίες παράδοσης κατ'οίκον σε νοσοκομεία, ιδρύματα, γηροκομεία. Παροχή υλικού για τυφλούς και άτομα με αναπηρίες).
11. Υπηρεσίες σε εθνικές και γλωσσικές μειονότητες.
12. Υπηρεσίες στα σχολεία.

Ο ρόλος των Λαϊκών Βιβλιοθηκών στην Ελλάδα

Ο σκοπός των λαϊκών βιβλιοθηκών είναι μορφωτικός, εκπαιδευτικός και πληροφοριακός. Οι λαϊκές βιβλιοθήκες είναι η τοπική πύλη στη γνώση και στον πολιτισμό. Υποστηρίζουν την εξάπλωση της γνώσης, της εκπαίδευσης και του πολιτισμού, εξασφαλίζουν απρόσκοπτη και ισότιμη πρόσβαση του πολίτη σε κάθε είδους πληροφορία και παρέχουν τις βασικές προϋποθέσεις για τη δια βίου μάθηση, ανεξάρτητη λήψη αποφάσεων και πολιτιστική ανάπτυξη του ατόμου και των κοινωνικών ομάδων (UNESCO, διακήρυξη του 1994).

Με τη βοήθεια της τεχνολογίας οι ελληνικές λαϊκές βιβλιοθήκες έχουν ήδη αρχίσει την αλλαγή του παραδοσιακού τρόπου της λειτουργίας τους. Αναπτύσσουν νέες δράσεις και υπηρεσίες, παρακολουθώντας τις εξελίξεις στη βιβλιοθηκονομία, στις επιστήμες της πληροφόρησης και στην τεχνολογία. Ακολουθώντας συγκεκριμένη πολιτική ανάπτυξης και διαχείρισης των συλλογών τους, οι λαϊκές βιβλιοθήκες συγκεντρώνουν, οργανώνουν και διαχειρίζονται το σύγχρονο βιβλιακό υλικό και συγχρόνως συγκροτούν ειδικές τοπικές συλλογές. Ορισμένες από αυτές έχουν ξεκινήσει την ψηφιοποίηση των συλλογών τους, με τη συγχρηματοδότηση της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Είναι σημαντικό ότι οι λαϊκές βιβλιοθήκες συνεργάζονται για την ανάπτυξη ενός δικτύου βιβλιοθηκών, που θα αποτελέσει πολύτιμη προσφορά στους χρήστες – αναγνώστες των βιβλίων σε όλη την Ελλάδα.

Οι λαϊκές βιβλιοθήκες στο πλαίσιο του νέου ρόλου τους τείνουν να λειτουργούν ως ανοικτά πνευματικά και εκπολιτιστικά κέντρα. Μια λαϊκή βιβλιοθήκη που θέλει να υπηρετήσει το κοινό της οφείλει να αναπτύξει πρακτικές ανάγνωσης στις ομάδες της κοινότητας, να φροντίσει για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού, να διευκολύνει την πρόσβαση στο διαδίκτυο, να βοηθήσει τους ενήλικες να εξοικειωθούν με τις νέες τεχνολογίες, να στηρίξει την εκπαιδευτική διαδικασία, να προσφέρει ευκαιρίες κοινωνικής συνοχής μέσα από τις διάφορες πολιτιστικές δραστηριότητες που οργανώνει κ.α. Ως δημόσιο ίδρυμα δε, έχει την υποχρέωση να διαθέτει τις υπηρεσίες της σε όλους τους πολίτες ισότιμα.

Η λαϊκή βιβλιοθήκη χωρίζεται σε τρεις κατηγορίες σύμφωνα με το λαϊκό καθεστώς που τις διέπει. Συγκεκριμένα η διάκριση γίνεται σε: δημόσιες – δημοτικές και παιδικές βιβλιοθήκες.

Δημόσιες βιβλιοθήκες:

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες ανέρχονται σήμερα σε 46 σε όλη την επικράτεια, υπάγονται διοικητικά και χρηματοδοτούνται από το Υπουργείο Παιδείας. Μία από αυτές είναι η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας. Από τις υπόλοιπες οι 28 θεωρούνται κεντρικές βιβλιοθήκες και εξυπηρετούν η καθεμία 2 ή 3 νομούς. Επίσης 9 από τις 46 βιβλιοθήκες έχουν χαρακτηριστεί ιστορικές αφενός διότι ο χρόνος λειτουργίας τους ξεπερνά τον αιώνα και αφετέρου διότι διαθέτουν σημαντικές παλιές συλλογές.

Δημοτικές βιβλιοθήκες:

Η ιστορία των Ελληνικών Δημοτικών Βιβλιοθηκών είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την εξέλιξη του ελληνικού κράτους. Ως πρώτες βιβλιοθήκες ανοικτές στο ευρύτερο κοινό θεωρούνται αυτές των αρχών του 19ου αιώνα (βιβλιοθήκη Ζαγοράς, Δημητσάνας, Κοζάνης – 1762 - 1813). Στο νέο ανεξάρτητο Ελληνικό κράτος ιδρύονται οι πρώτες δημοτικές βιβλιοθήκες (Αθήνας – 1836, Πειραιά – 1874). Πολλές δημοτικές βιβλιοθήκες ιδρύονται με την πρωτοβουλία και το μεράκι μερικών τοπικών αρχών (Λέσχης Ποντίων της Νάουσας – 1925, Καρδίτσας – 1927, Θεσσαλονίκης – 1932, Πατρών

– 1948, Αιγίου – 1948, Καλλιθέας – 1954). Το ρεύμα ίδρυσης δημοτικών βιβλιοθηκών εντείνεται στις αρχές της δεκαετίας του '70 και '80. Σήμερα, με βάση τα στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, υπολογίζεται ότι στην Ελλάδα λειτουργούν 686 δημοτικές βιβλιοθήκες. Χρηματοδοτούνται από δημοτικές αρχές.

Οργανισμός Παιδικών και Εφηβικών Βιβλιοθηκών:

Ο οργανισμός αυτός είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και ανήκει από το 1993 στους εποπτευόμενους από το Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Ο φορέας δραστηριοποιείται δημιουργώντας βιβλιοθήκες και εκτελώντας προγράμματα για την εξυπηρέτηση των παιδιών και των εφήβων που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό.

Επιπλέον οι Κινητές βιβλιοθήκες διερευνούν το έργο των Κεντρικών Δημόσιων Βιβλιοθηκών. Κατάλληλα εξοπλισμένες μεταφέρουν βιβλιακό υλικό και παρέχουν ειδικές βιβλιοθηκονομικές υπηρεσίες σε σχολεία, απομακρυσμένες περιοχές και ιδρύματα π.χ. νοσοκομεία, κέντρα τρίτης ηλικίας κλπ, συμπεριλαμβάνοντας στην κάλυψη των πληροφοριακών αναγκών της τοπικής κοινότητας και των σχολικών μονάδων της περιφέρειάς τους, στο πλαίσιο της στήριξης της εκπαιδευτικής πράξης και της δια βίου μάθησης. Έχουν δημιουργηθεί σε όλες τις δημόσιες βιβλιοθήκες Κέντρα Πληροφόρησης για την παροχή τοπικού, εθνικού και διεθνούς ενδιαφέροντος πληροφόρησης που σύντομα αναμένεται να τεθούν στη διάθεση των πολιτών.

Η ελληνική πραγματικότητα

Στην Ελλάδα δεν υπάρχει ένας κεντρικός οργανισμός εθνικού επιπέδου, υπεύθυνος για όλες τις λαϊκές βιβλιοθήκες που να συντονίζει τη λειτουργία τους και αυτό οφείλεται στις πολύπλοκες υπάρχουσες σχέσεις των λαϊκών βιβλιοθηκών, των υπουργείων και των τοπικών αυτοδιοικήσεων.

Οι περισσότερες λαϊκές βιβλιοθήκες έχουν μικρή οικονομική υποστήριξη. Οι δημοτικές παίρνουν ετήσιο χρηματικό ποσό από το Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Σύμφωνα με υπουργικές αποφάσεις οι λαϊκές βιβλιοθήκες παρέχουν δωρεάν εξυπηρέτηση στο κοινό αλλά μπορεί η διοίκησή τους να ορίσει αμοιβή κάποιων υπηρεσιών της (χρήση διαδικτύου, δανεισμός υλικού σε ηλεκτρονική μορφή κ.α.)

Παρόλο που τα τελευταία χρόνια η κατάσταση ολοένα και βελτιώνεται, η ελληνική πραγματικότητα απέχει πολύ από τα σύγχρονα, διεθνή πρότυπα. Αν και η Ελλάδα έχει 5.000 χρόνια ιστορίας στο πεδίο των βιβλιοθηκών, ο κόσμος δεν έχει τη συνήθεια χρήσης των υπηρεσιών τους. Η έρευνα που πραγματοποίησε το 2004 το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου έδειξε ότι το 43.8% του πληθυσμού της Ελλάδας δεν διαβάζει καθόλου βιβλία, ενώ από όλα τα βιβλία που διαβάζουν οι Έλληνες μόνο το 4,7% προέρχονται από βιβλιοθήκες. Το ποσοστό το 1999 ήταν 5,8%, γεγονός που υποδεικνύει μια αρνητική τάση τα τελευταία χρόνια.

Τον Ιούλιο του 2003 η Βουλή αναθεωρεί τον υπάρχον από το 1949 νόμο για την ίδρυση και οργάνωση των δημόσιων βιβλιοθηκών και ψηφίζει ένα καινούριο, ο οποίος αντιμετωπίζει με ιδιαίτερη βαρύτητα το ρόλο τους ως κέντρα πληροφόρησης πολιτών. Την ίδια χρονιά ξεκινά το πρόγραμμα δημιουργίας «δημόσιων κέντρων πληροφόρησης» σε όλες τις δημόσιες και ορισμένες δημοτικές βιβλιοθήκες (στο σύνολο 70).

Η κατάσταση των λαϊκών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα συνοψίζεται με την εκτίμηση του ευρωπαϊκού προγράμματος CALIMERA (Cultural Applications: Local Institutions Mediating Electronic Resource Access) η οποία δημοσιεύτηκε το 2004:

«Η κατάσταση των λαϊκών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα βελτιώθηκε σημαντικά τα τελευταία δέκα χρόνια. Το ενδιαφέρον στράφηκε από τις συλλογές στους χρήστες και αυτή τη στιγμή είναι σε εξέλιξη ορισμένα ενδιαφέροντα παραδείγματα. Δυστυχώς, η περίπλοκη κατάσταση σε διοικητικό επίπεδο και η έλλειψη εθνικής πολιτικής δημιουργούν εμπόδια για την περαιτέρω ανάπτυξη. Είναι σαφές ότι η κυβέρνηση και η τοπική αυτοδιοίκηση θα πρέπει να αποκτήσουν πιο ουσιαστικό ρόλο σε ότι αφορά στην υποστήριξη και τον συντονισμό των ενεργειών και των προγραμμάτων που θα ενισχύσουν τη θέση των λαϊκών βιβλιοθηκών και τη δυνατότητα τους να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε όλους τους πολίτες».

Οι Βιβλιοθήκες της Περιφέρειας

Στην Ελλάδα είναι σε εξέλιξη κάποια θετικά παραδείγματα λαϊκών βιβλιοθηκών. Στις δυτικές χώρες γίνονται τολμηρές προσπάθειες βελτίωσης και ανάπτυξης των ήδη υπαρχόντων προτύπων αυτού του είδους κτιρίων. Η Ελλάδα προσπαθεί να φθάσει σε αυτά τα πρότυπα αλλά το έργο δεν είναι εύκολα πραγματοποιήσιμο. Οι κύριοι λόγοι είναι: η έλλειψη του εθνικού δικτύου Λαϊκών Βιβλιοθηκών και ο χαμηλός βαθμός συνεργασίας μεταξύ τους, η θέση των λαϊκών βιβλιοθηκών στην ελληνική κοινωνία και η συνείδηση του Έλληνα πολίτη για τη σημασία τους, οι περιορισμένοι οικονομικοί πόροι που προορίζονται για την ανάπτυξη των λαϊκών βιβλιοθηκών, η έλλειψη των τεχνολογικών υποδομών που χρειάζονται οι βιβλιοθήκες για τη σωστή λειτουργία τους κ.α.

Τυπολογία Κτιρίων Βιβλιοθήκης

Τύπος 1: Κλασσική κάτοψη

Τη βρίσκουμε κυρίως στην αρχαιότητα και στην αναγέννηση. Πρόκειται για μια μνημειώδη αίθουσα, με κολώνες στην περίμετρό της, διακοσμημένη με αγάλματα και τοιχογραφίες, στους τοίχους της οποίας, μέσα σε ράφια, εσοχές και κόγχες βρίσκονται τα βιβλία.

Τύπος 2: Μεσαιωνική κάτοψη

Τα βιβλιοστάσια, οι χώροι ανάγνωσης, το προσωπικό, οι επισκέπτες, όλα φιλοξενούνται σε μια μοναδική αίθουσα. Ο τύπος αυτός συναντιέται κυρίως σε μοναστήρια, σε καθεδρικούς ναούς και στα παλαιότερα πανεπιστήμια. Σε αυτό τον τύπο μικροί χώροι για ανάγνωση δημιουργούνται από έπιπλα. Έτσι λοιπόν τα στασίδια της εκκλησίας μετατρέπονται σε βιβλιοστάσια ή και σε πάγκους για ανάγνωση ενώ τα αναλόγια συνδυάζουν και τις δύο λειτουργίες.

Τύπος 3: Κάτοψη με κλειστά βιβλιοστάσια

Σ'αυτού του είδους την κάτοψη γίνεται διαχωρισμός μεταξύ των περιοχών ανάγνωσης και των βιβλιοστασίων.

- α. Τα αναγνωστήρια στα πάνω και τα βιβλιοστάσια στα κάτω επίπεδα (σχέση κατακόρυφη).
- β. Η κεντρική αίθουσα αναγνωστηρίου με τα βιβλιοστάσια γύρω από αυτή.
- γ. Η αίθουσα αναγνωστηρίου μπροστά και τα βιβλιοστάσια πίσω (σχέση οριζόντια)

Τύπος 4: Ανοικτή κάτοψη

Ανάλυση της Περιοχής

Τα Χανιά

Τα Χανιά, η πρωτεύουσα του Νομού Χανίων, βρίσκονται στο βόρειο-ανατολικό τμήμα του νομού, είναι το διοικητικό, οικονομικό, εμπορικό και επικοινωνιακό κέντρο του νομού που φέρει το ίδιο όνομα. Ο Δήμος Χανίων έχει πραγματικό πληθυσμό 53.373 κάτοικους (απογραφή 2001) και έκταση 12.564 στρέμματα. Βρίσκεται στην ανατολική πλευρά της ακτής Χανίων, στον λαιμό του ακρωτηρίου. Η πόλη έχει δύο εισόδους: το αεροδρόμιο στο Ακρωτήρι, και το λιμάνι της Σούδας (το μεγαλύτερο της Μεσογείου). Κυρίαρχη θέση στο κέντρο της πόλης κατέχει η Δημοτική αγορά, ένα περίλαμπρο οίκημα σε σταυρωτό σχήμα που ολοκληρώθηκε το 1913 με πρότυπο την ανάλογη της Μασσαλίας. Σε απόσταση πολύ κοντινή από το κέντρο της πόλης βρίσκεται ο δημοτικός κήπος. Το ενετικό λιμάνι, οποιαδήποτε ώρα και εποχή αποτελεί πόλο έλξης για επισκέπτες και ντόπιους, τόσο για την ομορφιά του όσο και για τις επιλογές διασκέδασης. Οι συνοικίες της παλιάς πόλης "εντός των τειχών", διατηρούν βενετσιάνικα χαρακτηριστικά. Πολλά νεοκλασικά κτίσματα σώζονται εξάλλου και σε συνοικίες που "γειτνιάζουν" με την πόλη των Χανίων, όπως η Χαλέπα.

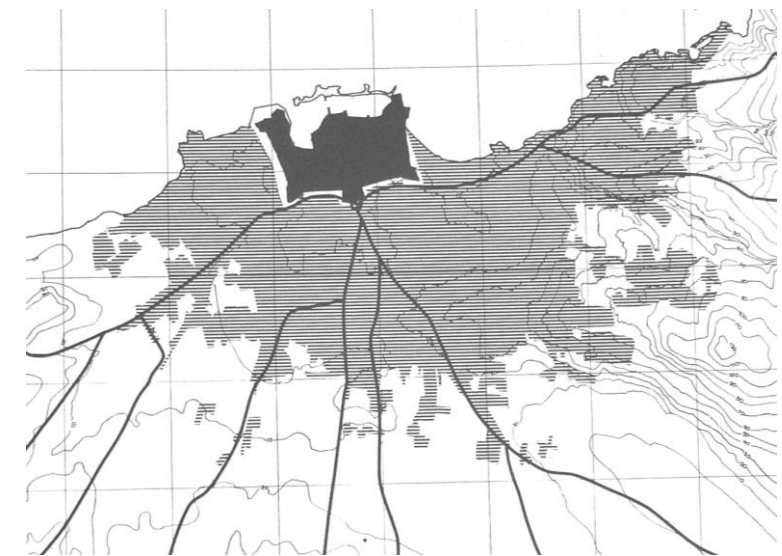
Πληθυσμός

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Κρήτης ανέρχεται σε 562.276 κατοίκους σύμφωνα με την εκτίμηση της ΕΣΥΕ για το 1998, που είναι το 5,3% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού της Περιφέρειας είναι σχεδόν διπλάσιος από τον ρυθμό αύξησης του πληθυσμού της χώρας στην εξαετία 93-98 (2,58% έναντι 1,56%). Η πληθυσμιακή πυκνότητα της περιφέρειας Κρήτης είναι μικρότερη της αντίστοιχης εθνικής (67,5 έναντι 79,7 κατοίκων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο). Ο αστικός πληθυσμός ανέρχεται στο 42% του συνολικού πληθυσμού (1991) και παρουσιάζει τάση αύξησης σε σχέση με το 1981. Ο αγροτικός πληθυσμός ανέρχεται στο 46% του συνολικού και παρουσιάζει μείωση, ενώ ο ημιαστικός πληθυσμός παραμένει σταθερός και ανέρχεται στο 12% του συνόλου.

Ο Πληθυσμός του Δήμου Χανίων ανέρχεται σε 53.373 κατοίκους (απογραφή 18ης Μαρτίου 2001) από τους οποίους 26.472 άνδρες, 26.901 γυναίκες, 2.847 παιδιά 5-9 ετών και 6.808 παιδιά από 10-19 ετών.

J.Peaters Chanea 1669

Ιστορικά στοιχεία

Ιστορικοί Χρόνοι (1η χιλιετία π.Χ.)

Η Κυδωνιά των ιστορικών χρόνων φαίνεται ότι επεκτεινόταν στο χώρο περίπου της σημερινής πόλης με όρια της τις περιοχές των Δικαστηρίων, του Στρατοπέδου Μαρκόπουλου, του Αγίου Λουκά και των Παχιανών, περιοχές όπου έχουν εντοπιστεί νεκροταφεία όλων των περιόδων. Την ίδια περίπου έκταση κατελάμβανε και η σημερινή πόλη στις αρχές του αιώνα μας.

Χριστιανικοί χρόνοι πρώτη βυζαντινή περίοδος (3ος αι. μ.Χ. - 823)

Με τα στοιχεία που έχουμε έως σήμερα θεωρείται πιθανόν ότι η πόλη και κατά την περίοδο αυτή είχε ως κέντρο της την περιοχή του Καστελιού και εκτεινόταν στον ίδιο χώρο με την πόλη των μεταγενέστερων χρόνων. Πρόσφατα πάντως εντοπίστηκαν λείψανα του τείχους της ελληνιστικής περιόδου στην ίδια θέση με το βυζαντινό, γεγονός το οποίο ενισχύει την υπόθεση ότι τουλάχιστον ο φυσικά οχυρός λόφος του Καστελιού έπαιζε πάντοτε το ρόλο της ακρόπολης.

Βυζαντινή περίοδος (961-1252)

Η βυζαντινή κυβέρνηση φρόντισε ιδιαίτερα για την εδραίωση της εξουσίας της στην Κρήτη με ενίσχυση του πληθυσμού διοικητική αναδιοργάνωση και κατασκευή οχυρωματικών έργων. Αν και η έδρα του επισκόπου Κυδωνιάς κατά τη δεύτερη βυζαντινή περίοδο φαίνεται ότι είναι διαφορετική από την πόλη της οποίας φέρει το όνομα, είναι βέβαιο ότι ο αρχαίος οικισμός παραμένει ένα σημαντικό στρατιωτικό οχυρό, όπως φαίνεται από την οχύρωσή της ακρόπολης στο λόφο Καστέλι με ένα περιμετρικό τείχος, κτισμένο από οικοδομικό υλικό της αρχαίας πόλης.

Ενετοκρατία (1252 - 1645)

Κατά τους πρώτους αιώνες της Ενετοκρατίας η πόλη των Χανιών — η δεύτερη σε σημασία του Βασιλείου της Κρήτης — περιοριζόταν στον οχυρωμένο λόφο του Καστελιού. Το βυζαντινό τείχος επισκευάστηκε σε πολλά σημεία, διατηρώντας το αρχικό του περίγραμμα, ορατό ακόμη έως σήμερα. Σταδιακά η πόλη εξαπλώνεται γύρω από το τείχος και σχηματίζονται οι «εξώβουργοι», συνοικίες των κατώτερων κοινωνικών τάξεων. Με την κατασκευή των νέων οχυρώσεων κρίνεται απαραίτητη η αναμόρφωση του ρυμοτομικού σχεδίου των συνοικιών έξω από το Καστέλι, ενταγμένη στις δεσμεύσεις που δημιουργούν οι οχυρώσεις.

Δημοτική ανοοά

Φάρος

Σχολεία

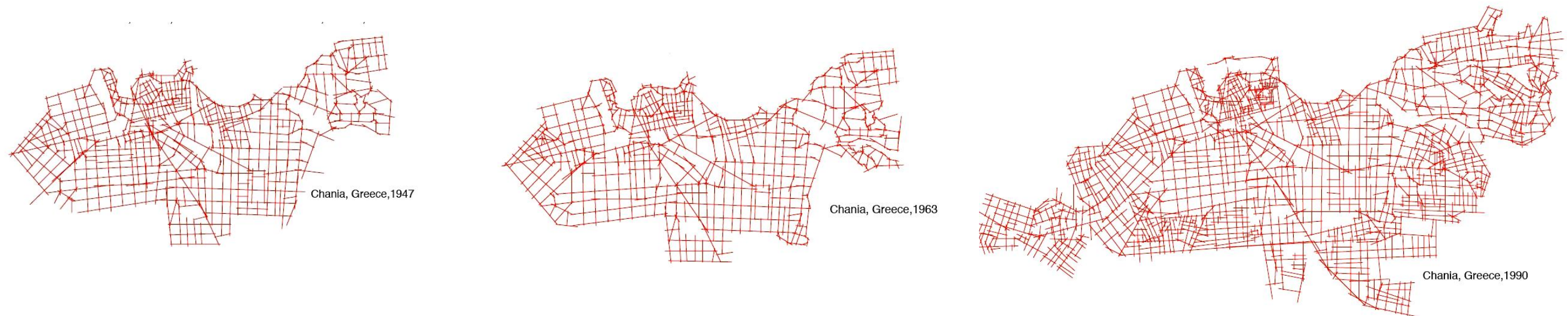

Πλατεία Δικαστηρίων

Τουρκοκρατία - Νεότεροι Χρόνοι (1645 έως σήμερα)

Με την κατάληψη της πόλης από τους Τούρκους διαμορφώνεται πλέον μια νέα κατάσταση. Οι Τούρκοι ζουν κυρίως στις ανατολικές συνοικίες Καστέλι και Σπλάντζια. Σε γενικές γραμμές οι αλλαγές που επισημαίνονται στον τομέα της αρχιτεκτονικής αφορούν κυρίως στις νέες χρήσεις και το διαφορετικό τρόπο ζωής των Τούρκων σε σχέση με προηγούμενους κατακτητές. Έτσι, και στον τομέα της αρχιτεκτονικής ελάχιστα θα αλλάξουν, καθώς χρησιμοποιούνται τα ίδια υλικά δομής, τα οποία έως ένα σημείο καθορίζουν και τις μορφές, οι ίδιες αρχιτεκτονικές επιδράσεις, ενώ κατασκευαστές είναι οι ίδιοι λαϊκοί τεχνίτες, που διαμορφώθηκαν κάτω από την επίδραση του βενετσιάνικου Μανιερισμού στα τέλη της προηγούμενης περιόδου. Η παράδοση αυτή θα συνεχιστεί έως τα τέλη του 19ου αιώνα, οπότε το ρεύμα του Νεοκλασικισμού έρχεται να ανανεώσει την υπάρχουσα παράδοση με τις καλλιτεχνικές τάσεις του ελεύθερου Ελληνικού κράτους. Με την ίδρυση της ημιαυτόνομης «Κρητικής Πολιτείας» στα 1898, τα Χανιά γνωρίζουν τη μεγαλύτερη ακμή στην ιστορία τους, ως πρωτεύουσα της Κρήτης και ζουν έντονα κάτω από τις νέες συνθήκες. Στον τομέα της αρχιτεκτονικής, στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα γίνεται έντονη η παρουσία του νέου ρεύματος του Νεοκλασικισμού, που φτάνει από την Ευρώπη με τους Βαυαρούς βασιλείς στην ελεύθερη Ελλάδα. Η μέχρι τότε τοπική παράδοση, η οποία έχει τις αρχές της στο επίσης κλασικιστικό ρεύμα της όψιμης Βενετοκρατίας, δεν δυσκολεύεται να αποδεχτεί και να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες. Πιστοποιείται μια εξελισσόμενη αποδοχή των επιδράσεων του νέου αυτού ρεύματος με κάποιες ιδιορρυθμίες στη μουσουλμανική κατοικία, αλλά και με αναβίωση εκλεκτικά στοιχείων της βενετσιάνικης αρχιτεκτονικής.

Στα χρόνια της Κρητικής Πολιτείας η παλιά πόλη ασφυκτιά μέσα στα τείχη της, ενώ η νέα έχει ήδη καταλάβει πολλαπλάσια έκταση και μετατοπίζεται σταδιακά το κέντρο βάρους σε αυτήν. Η πολεοδομική νομοθεσία επιχειρεί τον εκσυγχρονισμό της επιβάλλοντας την κατεδάφιση των ξύλινων κιοσκιών και των άλλων κατασκευών, που αλλοιώνουν τον πολεοδομικό ιστό, ενώ επιχειρούνται, όπου είναι δυνατό, διαπλατύνσεις και εκσυγχρονισμός δρόμων και πλατειών. Το 1941 τα Γερμανικά αεροπλάνα βομβαρδίζουν την πόλη προξενώντας μεγάλες καταστροφές κυρίως στις περιοχές Καστέλι, Σπλάντζια και Χιόνες. Οι μεγαλύτερες καταστροφές έγιναν στην περιοχή του Καστελιού, που ήταν συγκεντρωμένα και τα σημαντικότερα δημόσια και ιδιωτικά κτίσματα της Βενετοκρατίας και της Τουρκοκρατίας. Στα χρόνια που ακολούθησαν τη Γερμανική Κατοχή και μέσα στα πλαίσια των τότε αντιλήψεων, συντάχθηκε ένα νέο ρυμοτομικό σχέδιο για την παλιά πόλη, το οποίο εξαφάνιζε τον ιστορικό πολεοδομικό ιστό και προέβλεπε την κατεδάφιση ενός μεγάλου αριθμού από σπίτια και μνημεία με αναδασμό των οικοπέδων που θα προέκυπταν. Σε ορισμένα τμήματα της πόλης, όπου εφαρμόστηκε το νέο ρυμοτομικό σχέδιο, οι συνέπειες ήταν καταστροφικές για τη μορφή της. Το 1965 χαρακτηρίζεται «ιστορικό διατηρητέο μνημείο» το τμήμα των Χανιών που περικλείεται από τις οχυρώσεις και αρχίζει μια έντονη προσπάθεια διατήρησης και ανάδειξης της.

Εξέλιξη της πόλης – τα Χανιά έξω από τα τείχη

Μέσα από τα τείχη έζησε η πόλη μέχρι και τα χρόνια της Τουρκικής κατοχής, διατηρώντας επί αρκετά χρόνια την Ενετική φυσιογνωμία της. Όσον αφορά στους πρώτους δρόμους έξω από τα τείχη θα λέγαμε ότι εκτός από ορισμένες επιστρώσεις που είχαν κάνει οι Βενετοί και που βρίσκονταν σε πολύ κακή κατάσταση, αυτά που ονομάζαν στην Κρήτη δρόμους εκείνη την εποχή ήταν απλώς μέρη όπου είχαν τη συνήθεια να περνούν οι άνθρωποι και τα ζώα. Οι φροντίδες για την εξομάλυνση του εδάφους και κατασκευή ενός περάσματος ενιαίου και στερεού ήταν άγνωστες για την εποχή.

Η Τουρκική κυβέρνηση δεν έκανε ενέργειες για να τους βελτιώσει και οι μεταφορές γίνονταν μόνο με τα ζώα. Ο δρόμος Χανιά Σούδα, ήταν από τις πρώτες οδικές συνδέσεις της πόλης, ενώ αναφέρεται από την άποψη του τοπίου και όχι της κατασκευής σαν ένας από τους πιο ωραίους και γραφικούς δρόμους της Κρήτης.

Επίσης, η οδός σύνδεσης της πόλης με τη Χαλέπα, η σημερινή Ελευθερίου Βενιζέλου, ήταν από τις πρώτες διανοίξεις και από τους λίγους δρόμους της Κρήτης όπου έγιναν εξομαλύνσεις, ισοπεδώσεις και ακόμα τεχνικά έργα.

Ένα άλλο μονοπάτι της εποχής άνοιξε η κίνηση των πεζών για ένα περίπατο έξω από τα τείχη και από την πόρτα του Καλέ καπίσι προς το σημερινό κήπο, εκεί όπου πάνω σε αμμώδη έκταση ήταν μια πελώρια συκιά, γύρω από την οποία γινόταν ο Κυριακάτικος περίπατος. Το 1870 ο Ρεούφ Πασάς αξιοποιεί τον περίπατο προς την αμμώδη περιοχή της Συκιάς δημιουργώντας το Δημοτικό Κήπο σε ευρωπαϊκά πρότυπα, τον πρώτο έξω από τα τείχη έργο της πόλης, και το 1889 κτίζεται στη βορειοδυτική γωνία του Κήπου αίθουσα για να δίνονται θεατρικές παραστάσεις.

Η ανάγκη για τη βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ των πόλεων της Κρήτης, των περιχώρων και των επαρχιών ήταν επιτακτική και αναγκαία. Έτσι στα τέλη της Τουρκικής κατοχής καθώς η Τουρκική κυβέρνηση δεν σκεπτόταν να βάλει σε εφαρμογή τέτοιες διαδικασίες οι ευνοϊκές πολιτικές συνθήκες επιτρέπουν τη σύγκλιση της Γενικής Συνέλευσης των Κρητών στις 2 Μαΐου 1881 όπου ψηφίζεται το νομοσχέδιο με το οποίο γίνεται ο διαχωρισμός των δρόμων σε δημόσιους, επαρχιακούς, δημοτικούς, αγροτικούς, και γίνεται συζήτηση για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών της οδοποιίας.

Το 1892 φθάνει στα Χανιά ο πολιτικός μηχανικός Μιχαήλ Σαββάκης και προς μεγάλη ικανοποίηση των Χανιωτών μελετά και επιβλέπει την κατασκευή του δρόμου Χανίων Σούδας και Χανίων Χαλέπας, ο οποίος δέντροφυτεύεται με διπλή σειρά δέντρων σε όλο το μήκος του. Επίσης παραχωρείται από το Δημόσιο στο δήμο ο χώρος απέναντι από τον κήπο για την ίδρυση γυμναστηρίου και δημοσιεύονται οι σκέψεις του αρχιτέκτονα Σαλίβερου για την ανέγερση των σχολείων της πόλης σε επαφή με το γυμναστήριο οι οποίες τελικά θα υλοποιηθούν. Στα μέσα του 19ου αιώνα οι οχυρώσεις λόγω της εξέλιξης της πολεμικής τέχνης χάνουν την αξία τους στην άμυνα της πόλης και αμελούνται.

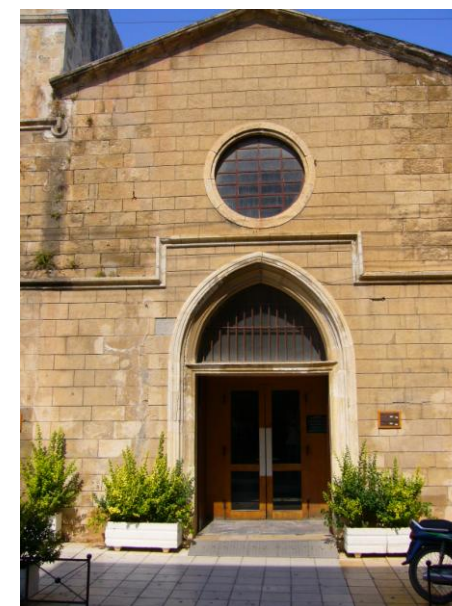
Με την απελευθέρωση της πόλεως, στα 1898, η προσπάθεια εξυγίανσης της παλιάς πόλης που θα ακολουθήσει εκφράστηκε κυρίως με την αναίρεση των οχυρώσεων η οποία θα ακολουθήσει μέχρι το πολύ πρόσφατο παρελθόν. Πέρα από την αναγκαιότητα σύνδεσης με τη νέα πόλη, θα πρέπει να κατανοήσουμε ότι ο περιορισμός της πόλης τόσα χρόνια στα όρια των τειχών σε συνδυασμό με την Τουρκική κατοχή έχει δημιουργήσει στη ψυχολογία των κατοίκων την ανάγκη να καταστρέψουν εκείνο που έντονα τους θυμίζει τη σκλαβιά δηλαδή τα τείχη. Ακόμα εξυπηρετούσε το πρακτικό πρόβλημα εύρεσης ελεύθερων χώρων³¹ για την ανέγερση δημόσιων κτιρίων, τη στιγμή που η αξία γης ήταν ψηλή και η ζώνη των οχυρώσεων ήταν ιδιοκτησία του δημοσίου. Με βάση την απογραφή του 1899 τα Χανιά έχουν 12.276 Χριστιανούς και 9.249 Οθωμανούς κατοίκους. Η κατασκευή έργων δημόσιου ενδιαφέροντος είχε σαν αποτέλεσμα να ενταθεί η οικοδομική κίνηση στα νότια και ανατολικά της παλιάς πόλης. Η κυβέρνηση αρχίζει να αντιμετωπίζει σοβαρά το θέμα της ανάπτυξης της πόλης γύρω από τα τείχη, διευκολύνοντας την ανάπτυξη της συνοικίας της Νέας Χώρας.

Μιναρές και καμπαναριό
(παλιά πόλη)

Οδός Κονδυλάκη (παλιά πόλη)

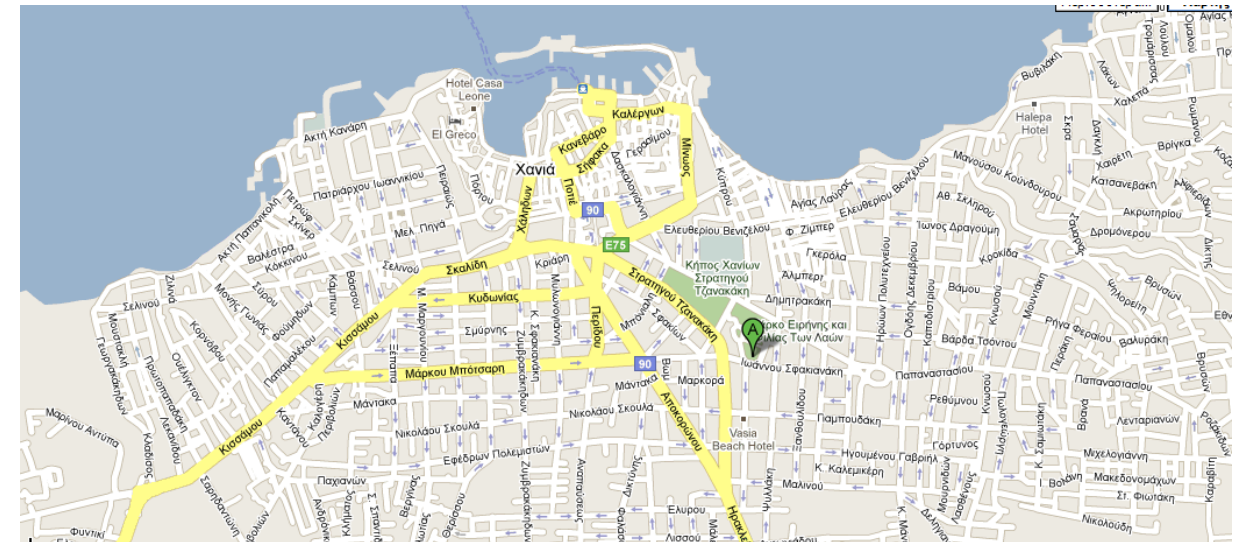
Αρχαιολογικό μουσείο

Κατοικία στην οδό Θεοτοκοπούλου

Χωροταξία Περιοχής

Ο Δήμος χαρακτηρίζεται γενικά σαν περιοχή κατοικίας, με την κεντρική περιοχή να συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό του εμπορίου και των υπηρεσιών και την παλιά πόλη με το Ενετικό λιμάνι να αποτελεί υπερτοπικό κέντρο ευρείας εμβέλειας, καλύπτοντας ανάγκες κοινωνικές και αναψυχής ολόκληρου του νομού. Από άποψη διοικητικών υπηρεσιών, συγκεντρώνει το σύνολο των δημοτικών και νομαρχιακών υπηρεσιών ενώ από πλευράς εμπορίου παρουσιάζει μια αυτοτέλεια εξυπηρέτησεων. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια προσπάθεια ανάδειξης του ιστορικού χαρακτήρα της παλιάς πόλης και των ενετικών τειχών που την περιβάλλουν η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη.

Βιβλιοθήκες Δήμου Χανίων

Ο Δήμος Χανίων διαθέτει συνολικά 5 βιβλιοθήκες 1 για ενήλικες και 4 για παιδιά. Διοικητικά, στο Δήμο υπάρχει Τμήμα Δημοτικών Βιβλιοθηκών το οποίο υπάγεται στη Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών. Περιλαμβάνει το γραφείο παιδικής και εφηβικής βιβλιοθήκης και το γραφείο συντήρησης και αρχειακού υλικού. Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Καλλικράτης ο νέος Δήμος Χανίων προέκυψε από την συνένωση των προϋπαρχόντων δήμων Χανίων, Ακρωτηρίου, Ελευθερίου Βενιζέλου, Κεραμίων, Σούδας, Νέας Κυδωνίας και Θερίσου. Η έκταση του νέου Δήμου είναι 356.12 τ.χλμ και ο πληθυσμός του 97.364 κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή του 2001.

Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων (σημερινό κτίριο)

Ιδρύθηκε το 1953, στεγάζεται σε έκταση 800 τ.μ. στο κτίριο του Δημαρχείου, περιέχει 62.000 τόμους βιβλίων, 7.000 τόμους περιοδικών, 1.000 τόμους εφημερίδων, 3.000 τεμάχια οπτικοακουστικού υλικού, συλλογή 160 άλμπουμ φωτογραφιών, αφισών, χαρτών, ημερολογίων και σημαντικά αρχεία. Μουσειακή συλλογή αποτελεί η προσωπική βιβλιοθήκη του Ελευθερίου Βενιζέλου που περιλαμβάνει 8.500 τόμους βιβλίων. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων χρησιμοποιεί το ταξινομικό σύστημα Dewey και η μηχανοργάνωσή της με το σύστημα ABEKT 5.5 ξεκίνησε τον Ιούλιο 2007. Λειτουργεί από Δευτέρα έως και Σάββατο και απασχολεί 6 βιβλιοθηκονόμους.

Στατιστικά στοιχεία: Ετησίως επισκέπτονται τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων 10.100 αναγνώστες, ενώ γράφονται 500 νέα μέλη. Οι δανεισμοί εντός κι εκτός Βιβλιοθήκης φθάνουν τους 29.000, από τους οποίους οι 27.000 αφορούν σε έντυπο υλικό και οι 2.000 σε οπτικο- ακουστικό υλικό. Στη συλλογή προστίθενται κάθε χρόνο 1.400 τόμοι νέων βιβλίων και 1000 τεμάχια οπτικοακουστικού υλικού

Παιδική-Εφηβική Βιβλιοθήκη του Δήμου Χανίων (σημερινό κτίριο)

Η Παιδική-Εφηβική Βιβλιοθήκη του Δήμου Χανίων βρίσκεται στο χώρο του Δημοτικού κήπου. Λειτουργεί από το 1987 και εξυπηρετεί παιδιά από 5 έως 17 ετών δηλαδή νηπιαγωγείο-δημοτικό-γυμνάσιο και λύκειο. Η συλλογή της βιβλιοθήκης αριθμεί περίπου 16.000 τόμους βιβλία.

Στατιστικά στοιχεία: Ετησίως, δανείζονται από την Παιδική-Εφηβική Βιβλιοθήκη 13.500 τόμοι βιβλίων με εξωτερικό δανεισμό, γράφονται 400 νέα μέλη και επισκέπτονται τη βιβλιοθήκη 55 τμήματα σχολείων. Στη συλλογή της προστίθενται 750 τόμοι βιβλίων και 60 επιτραπέζια παιχνίδια

Το σημερινό κτίριο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Χανίων

Βασικές Απαιτήσεις Σχεδίασης Χώρων

Το 1973 η Διεθνής Ομοσπονδία Ενώσεως Βιβλιοθηκών και Ινστιτούτων (IFLA International Federation of Library Association) δημοσίευσε το έργο «Standards for Public Libraries» που επανεκδόθηκε το 1977. Ήταν μία σειρά ποσοτικών προτύπων για το μέγεθος της συλλογής, τα τμήματα, τις ώρες λειτουργίας, το προσωπικό καθώς και τις προδιαγραφές για τα κτίρια βιβλιοθηκών. Το 1986 τα πρότυπα αυτά αντικαταστάθηκαν από το έργο « Guidelines for Public Libraries» το οποίο περιελάμβανε κατευθυντήριες οδηγίες για τις λαϊκές βιβλιοθήκες, καθώς ήταν πλέον κοινή διαπίστωση ότι οι ανάγκες, οι πόροι και τα μέσα στις βιβλιοθήκες κάθε χώρας ποικίλλουν τόσο πολύ, ώστε ενδεχόμενες συστάσεις ως προς τους επιθυμητούς ποσοτικούς δείκτες υπηρεσιών που βασίζονται σε προηγούμενες εμπειρίες και σε διαφορετικές συνθήκες μπορούσαν να αποδειχθούν ανεδαφικές και παραπλανητικές. Στη συνέχεια, η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας της πληροφορίας και η εφαρμογή της στις υπηρεσίες πληροφόρησης οδήγησε σε μια νέα προσέγγιση στη διαμόρφωση των κατευθυντήριων οδηγιών, η οποία απεικονίζεται στο έργο «The public library service: IFLA/UNESCO guidelines for development». Κατά τη σύνταξη των νέων οδηγιών, αφού διαπιστώθηκε ότι οι οδηγίες του 1986 δεν είχαν την ίδια πρακτική επίδραση με τα πρότυπα του 1973, επικράτησε η άποψη ότι προκειμένου οι οδηγίες να είναι εφαρμόσιμες, θα έπρεπε να συμπεριλαμβάνουν και πρακτικές παραμέτρους, και να μην περιορίζονται σε οδηγίες και συστάσεις. Στη νέα έκδοση τονίζεται ο σημαντικότερος ρόλος του κτιρίου στην ανάπτυξη των λαϊκών βιβλιοθηκών και επισημαίνεται ότι μια καλά σχεδιασμένη βιβλιοθήκη μπορεί να συνεισφέρει σημαντικά στην εξυπηρέτηση της περιοχής και να γίνει σημαντικό κοινωνικό κέντρο συνάντησης των κατοίκων ειδικά στις αραιοκατοικημένες επαρχιακές περιοχές.

Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι τα κτίρια πρέπει να σχεδιάζονται έτσι ώστε να αντανakλούν τις λειτουργίες και τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης, να είναι προσβάσιμα από όλα τα μέλη της κοινότητας, να βρίσκονται σε κοντινή απόσταση από εμπορικά και πολιτιστικά κέντρα και να είναι δυνατή η διάθεσή τους στην κοινότητα για συναντήσεις, εκθέσεις και άλλες δραστηριότητες, οι οποίες στην περίπτωση μεγάλου εμβαδού μπορεί να είναι ακόμα και θεατρικές ή μουσικές παραστάσεις. Σε όλες τις περιπτώσεις θα πρέπει να εξασφαλίζεται η δυνατότητα χρήσης οπτικοακουστικών και ηλεκτρονικών μέσων.

Στην Ελλάδα, στις λαϊκές υπηρεσίες εντάσσονται οι δημόσιες βιβλιοθήκες, οι οποίες εποπτεύονται από το τμήμα βιβλιοθηκών που υπάγεται στον Ενιαίο Διοικητικό Τομέα Θεμάτων Εποπτικών Μέσων Διδασκαλίας, Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης, Βιβλιοθηκών και ιστορικών Αρχείων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας δια βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, και οι δημοτικές και κοινοτικές βιβλιοθήκες που ιδρύονται και λειτουργούν με την ευθύνη των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.). Η οργάνωση και λειτουργία των περισσότερων ακολουθεί τις διεθνείς οδηγίες και τα πρότυπα με βάση το παρόν ελληνικό θεσμικό πλαίσιο (Νόμο και Κανονισμό Λειτουργίας) που αφορά κυρίως τις δημόσιες βιβλιοθήκες.

Ο Κανονισμός Λειτουργίας Βιβλιοθηκών (ΚΑ.Λ.ΒΙΒ.), που ισχύει από τον Αύγουστο του 2003, καταρτίστηκε με βάση τα προβλεπόμενα στο νόμο 3149/2003 με σκοπό να ρυθμιστούν κατά ενιαίο τρόπο για όλες τις βιβλιοθήκες θέματα που προβλέπεται από τις διατάξεις του, καθώς και θέματα που έχουν σχέση με την οργάνωση, λειτουργία και δράση των δημόσιων βιβλιοθηκών. Τα επιμέρους άρθρα του ΚΑ.Λ.ΒΙΒ. αναφέρονται:

- Στην οργάνωση του υλικού (ανάπτυξη συλλογών, επεξεργασία υλικού κ.α.).
- Στη διαχείριση του υλικού (πρόσβαση, διατήρηση – αναπαραγωγή τεκμηρίων κ.α.).
- Στην παροχή υπηρεσιών από τις βιβλιοθήκες (πληροφοριακές, δανειστικές, υπηρεσίες αναγνωστηρίου, πρόσβαση στο Διαδίκτυο, φωτοτύπιση, παιδικά και εφηβικά τμήματα, υπηρεσίες σε άτομα με ειδικές ανάγκες, πολιτιστικές δραστηριότητες κ.α.)
- Στον τρόπο λειτουργία των βιβλιοθηκών (Εσωτερικός Κανονισμό Λειτουργίας, υποχρεώσεις προσωπικού, ώρες λειτουργίας).
- Στις συνεργασίες.
- Στη λειτουργία των Δημόσιων Κέντρων Πληροφόρησης.
- Στη λειτουργία παραρτημάτων, σταθερών και κινητών μονάδων.
- Στην ανάπτυξη δικτύου βιβλιοθηκών.

A. Τμήμα διοίκησης και διεύθυνσης

Στην ενότητα αυτή εντάσσονται, εκτός από τη διοίκηση της βιβλιοθήκης ως οργανισμού, η διεύθυνση καθώς και όλες οι υπηρεσίες οι σχετικές με τη διεκπεραίωση των διοικητικών εργασιών. Ο αριθμός και οι κατηγορίες του προσωπικού εξαρτώνται από το μέγεθος της βιβλιοθήκης, τις παρεχόμενες υπηρεσίες και τον τρόπο διεκπεραίωσής τους. Για μια δημόσια κεντρική βιβλιοθήκη ο ανώτερος αριθμός θέσεων προσωπικού που προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις είναι 12, στις οποίες προστίθενται 2 επιπλέον στην περίπτωση που η βιβλιοθήκη χαρακτηρίζεται ως ιστορική.

B. Χώροι παραλαβής – επεξεργασίας – συντήρησης - αποθήκευσης υλικού

Παράλληλα με την παραλαβή νέου υλικού διεκπεραιώνονται και οι εργασίες αποστολής του, είτε για συντήρηση, είτε για εμπλουτισμό των συλλογών των παραρτημάτων. Η οργάνωση της διαδικασίας παραλαβής και αποστολής υλικού απασχολεί ιδιαίτερα τις βιβλιοθήκες οι οποίες διαθέτουν κινητή μονάδα υλικού προς και από τα δανειστικά κέντρα. Ως εκ τούτου ο απαιτούμενος χώρος για την υποδοχή, τη φύλαξη και την προετοιμασία για αποστολή του υλικού πρέπει να είναι ανεξάρτητος, με εύκολη πρόσβαση από τη βοηθητική είσοδο του κτιρίου. Η ύπαρξη στεγασμένου εξωτερικού χώρου και ράμπας διευκολύνει τη μεταφορά (φόρτωση και εκφόρτωση) του υλικού. Επαρκής για την εργασία του προσωπικού και άνετος για την κίνηση των τροχήλατων και των άλλων μέσων μεταφοράς που συνήθως χρησιμοποιούνται.

Στην ενότητα της επεξεργασίας του υλικού, εντάσσονται η φυσική, η βιβλιοθηκονομική και η ηλεκτρονική επεξεργασία. Στον ίδιο χώρο πραγματοποιούνται οι εργασίες απογραφής και απόσυρσης υλικού, με τις οποίες εντοπίζεται το υλικό που έχει απολεσθεί, έχει υποστεί φθορά ή χρησιμοποιείται σπάνια. Η φυσική επεξεργασία περιλαμβάνει την προετοιμασία του υλικού για ένταξη στις συλλογές με την επένδυση με προστατευτικό εξώφυλλο, επικόλληση ετικετών κλπ. Η βιβλιοθηκονομική, περιλαμβάνει την καταχώρηση των βασικών στοιχείων των τεκμηρίων στο βιβλίο εισαγωγής, την ταξινόμηση, δηλαδή την τοποθέτηση στην σωστή ταξινομική θέση, και την καταλογογράφηση δηλαδή την καταγραφή των βιβλιογραφικών στοιχείων του υλικού σύμφωνα με κωδικοποιημένους κανόνες κυρίως με τη χρήση Η/Υ. Η ηλεκτρονική επεξεργασία αφορά στην αυτοματοποίηση του καταλόγου, με βάση προγράμματα κατάλληλα και συμβατά για τη συνεργασία της βιβλιοθήκης με άλλες βιβλιοθήκες και την ένταξή της σε δίκτυο βιβλιοθηκών. Επιπλέον η χρήση των νέων τεχνολογιών επιτρέπει τη διάθεση των βιβλιογραφικών δεδομένων στους χρήστες μέσω διαδικτύου και την ένταξή τους στον Ενιαίο Κατάλογο του Δικτύου Βιβλιοθηκών

Τα βασικά στοιχεία που επηρεάζουν τον καθορισμό του απαιτούμενου χώρου για την επεξεργασία του υλικού, είναι ο όγκος των τεκμηρίων που αποκτά η βιβλιοθήκη, η χρήση Η/Υ και του Διαδικτύου σε όλες τις φάσεις της επεξεργασίας και κυρίως στη διαδικασία της καταλογογράφησης. Επομένως υπάρχει ανάγκη πρόβλεψης εγκατάσταση δομημένης καλωδίωσης και κατάλληλος σχεδιασμός του χώρου και του εξοπλισμού. Η συνεχής μεταφορά του υλικού στα γραφεία που διεκπεραιώνονται οι επιμέρους εργασίες πρέπει να έχει συγκεκριμένη και διαδοχική ροή. Απαιτείται η χρήση τροχήλατων ραφιών και η εξασφάλιση άνετων διαδρόμων κίνησής τους, καθορισμός των διαδρομών των υπευθύνων κατά τη διάρκεια της εργασίας τους μέριμνα των οι αναγκών φύλαξης του υλικού μέχρι την τελική ταξιθέτησή του. Πρέπει να προβλεφθεί ακόμη χώρος ταξινόμησης βιβλίων που επιστρέφουν από τους αναγνώστες, ο οποίος ενδείκνυται να αποτελεί ιδιαίτερο χώρο πίσω από τον πάγκο εξυπηρέτησης κοινού με εύκολη προσπέλαση από τα δύο τμήματα δανεισμού – κοντά στον αναβατήρα ή στη σκάλα που οδηγεί στο κλειστό βιβλιοστάσιο και τέλος να έχει άμεση προσπέλαση από το διοικητικό τμήμα.

Γενικά ο χώρος επεξεργασίας του υλικού πρέπει να είναι ενιαίος με άνετους διαδρόμους για την κίνηση του προσωπικού και τη μετακίνηση του υλικού.

Γ. Κοινή περιοχή

Ο χώρος ανάγνωσης του τμήματος αναφοράς πρέπει να συνδέεται με τον υπόλοιπο χώρο του πυρήνα της βιβλιοθήκης. Πρέπει να προβλέπεται μια οργάνωση του χώρου, που να μην επιτρέπει να ενοχλούνται εκείνοι που διαβάζουν από τους άλλους που κυκλοφορούν. Είναι δυνατόν να προβλεφθούν δύο ιδιαίτεροι χώροι, ένας για τα περιοδικά και ένας για τα βιβλία του τμήματος αναφοράς (λεξικά, εγκυκλοπαίδειες κτλ).

Ο χώρος ανάγνωσης περιοδικών και εφημερίδων μπορεί να συμπεριληφθεί στην περιοχή του κυρίως χώρου ανάγνωσης, πολλές βιβλιοθήκες όμως προτιμούν να διαθέτουν έναν ανεξάρτητο χώρο κοντά στο χολ εισόδου και του πάγκου εξυπηρέτησής του κοινού, για να μπορεί το προσωπικό να βοηθά τους αναγνώστες στην εύρεση παλαιών εφημερίδων. Τα τρέχοντα τεύχη περιοδικών και φύλλα εφημερίδων εκτίθενται σε ειδικές προθήκες, όπου μπορούν να αποθηκεύονται προσωρινά και εκείνα αμέσως προηγούμενων μηνών. Ειδικά όσον αφορά τα φύλλα των παλιών εφημερίδων, εξυπηρετεί η φύλαξή τους και η διάθεσή τους στο κοινό σε μορφή microfilm, microfiche ή ψηφιακή, οπότε απαιτείται πρόβλεψη για ανάλογες συσκευές ανάγνωσης, κατάλληλα διευθετημένες στο χώρο. Ο χώρος έκθεσης περιοδικών και εφημερίδων εξοπλίζεται συνήθως με άνετα καθίσματα και χαμηλά τραπέζια, συνδυάζεται δε με το χώρο περιδιαβάσματος. Στο χώρο περιοδικών και εφημερίδων προβλέπεται 1 θέση ανά 2.000 κατοίκους μέχρι τους 20.000 κατοίκους και 1 θέση ανά 3.000 κατοίκους για μεγαλύτερο πληθυσμό. Για τα Χανιά (50.000 κάτοικοι) προβλέπονται 16 θέσεις.

Ο πάγκος εξυπηρέτησης κοινού, αποτελεί ένα ουσιώδες χαρακτηριστικό της όλης λειτουργίας της βιβλιοθήκης. Είναι σημείο από όπου περνούν όλα τα εισερχόμενα και εξερχόμενα βιβλία για έλεγχο και καταγραφή. Η θέση του πάγκου αυτού θα πρέπει να εξετάζεται με μεγάλη προσοχή κατά τη μελέτη των σχεδίων της βιβλιοθήκης σε σχέση με το διάγραμμα κίνησης των αναγνωστών για να προσφέρει σε αυτούς μια άνετη εξυπηρέτηση. Θα πρέπει να επιτρέπει την καλύτερη δυνατή εσοπτεία του χώρου και έλεγχος της εισόδου – εξόδου του κοινού. Πρέπει να περιλαμβάνει χαμηλότερο τμήμα για ΑΜΕΑ.

Οι χώροι σεμιναρίων πρέπει να βρίσκονται κοντά στο χώρο διαλέξεων και εκθέσεων. Στους χώρους αυτούς πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα χρήσης συσκευών ραδιοφώνου και τηλεόρασης καθώς και ερμάρια για τη φύλαξη του υλικού έργου εκείνων που μετέχουν στα σεμινάρια.

Δ. Παιδικό - εφηβικό τμήμα

Στο παιδικό – εφηβικό τμήμα της λαϊκής βιβλιοθήκης εξυπηρετούνται βρέφη, παιδιά προσχολικής ηλικίας, παιδιά σχολικής ηλικίας και γονείς. Η πρόσβαση είναι καλό να είναι όσο το δυνατό πιο εύκολη και από προστατευμένο χώρο (επιθυμητό είναι να έχει σχέση εξωτερικά με πάρκο ή παιδική χαρά, να έχει ειδική πρόνοια για τη φροντίδα των παιδιών από τους γονείς τους. Στο τμήμα υπάρχει διάκριση ανάμεσα στο χώρο των παιδιών και των εφήβων, ώστε κυρίως οι έφηβοι να μην αισθάνονται αμήχανα από την παρουσία μικρότερων παιδιών και να δίνεται η δυνατότητα σε κάθε ηλικία να οικειοποιείται το δικό της χώρο.

Οι χώροι πρέπει να εξάπτουν τη φαντασία και να προκαλούν δίψα για μάθηση. Η ρύθμιση του χώρου, η επιλογή του ύψους οροφής, η ποιότητα του φωτισμού, η επιστροφή του δαπέδου, η επίπλωση και η διακόσμηση παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της κατάλληλης ατμόσφαιρας. Επιπλέον πρέπει να δημιουργείται αίσθημα άνεσης και συναισθηματικής ασφάλειας, να ενθαρρύνεται η δραστηριοποίηση και η παρατηρητικότητα των παιδιών με τη δημιουργία ερεθισμάτων σε αυτά. Απαραίτητη είναι η υποστήριξη ομαδικών δραστηριοτήτων με τη δημιουργία χώρων που επιτρέπει το σχηματισμό μικρών ομάδων 2 έως 5 ατόμων, την αντιμετώπιση του συνωστισμού και τον έλεγχο των επιπέδων θορύβου. Ιδιαίτερη μέριμνα δίνεται στην ασφαλή χρήση του χώρου και προτιμώνται οι επίπεδοι χώροι αφού αποδίδουν καλύτερα σε θέματα ασφάλειας και πρόσβασης.

Η διάκριση μεταξύ των τμημάτων των ενήλικων και των παιδιών δε θα πρέπει να τονίζεται πολύ, διότι θα πρέπει τα παιδιά να έχουν τη δυνατότητα να δανείζονται βιβλία και από τα δύο τμήματα, πράγμα που επιτυγχάνεται καλύτερα όταν αυτά τα δύο τμήματα συνδέονται.

Ε. Τμήμα ενηλίκων

Αναγνωστήριο. Ο τρόπος ανάπτυξης και ο εξοπλισμός του απαιτεί ιδιαίτερη φροντίδα ώστε να εξασφαλίζεται κατάλληλο περιβάλλον (ήσυχο, άνετο, φιλικό) για τους χρήστες και να διευκολύνεται η επιτόπια χρήση όλων των τεκμηρίων που διαθέτει η βιβλιοθήκη. Σημαντικά στοιχεία καλής λειτουργίας είναι ο σωστός φωτισμός αερισμός και ηχομόνωση και ο κατάλληλος εξοπλισμός (καθίσματα – τραπέζια). Μπορούν να συμπεριληφθούν μικρότερες περιοχές ανάγνωσης και ομαδικής εργασίας με ανάλογο εξοπλισμό, κατάλληλα διατεταγμένες ώστε να μην προκαλούν όχληση στο κεντρικό αναγνωστήριο. Τα τραπέζια έχουν συνήθως ύψος 70 εκ. ενώ η απαιτούμενη ελάχιστη επιφάνεια τραπεζιού ανά άτομο είναι 60 x 90 εκ. Τα ατομικά τραπέζια προτιμώνται από τους περισσότερους αναγνώστες γιατί δημιουργούν την αίσθηση του δικού τους χώρου και τους επιτρέπουν να συγκεντρώνονται στη μελέτη τους, αλλά καταλαμβάνουν μεγαλύτερο χώρο. Η λύση τραπέζιων 2 ατόμων δε θεωρείται ιδιαίτερα αποτελεσματική. Τα τραπέζια 4 και 8 ατόμων είναι περισσότερο διαδεδομένα και οι διαστάσεις τους επιτρέπουν καλή και ευέλικτη διάταξη στο χώρο. Οι διάδρομοι κυκλοφορίας είναι συνήθως μεγαλύτερη των 180 εκ. και μπορεί να μειωθεί σε 150 εκ. Δεν πρέπει να προβλέπονται θέσεις στις 2 στενές πλευρές του τραπεζιού. Στις περισσότερες βιβλιοθήκες υπάρχει η ανάγκη ενός χώρου περιδιαβάσματος, όπου οι αναγνώστες να μπορούν να κάθονται άνετα και να ξεφυλλίζουν βιβλία ή να διαβάζουν περιοδικά και εφημερίδες. Στο χώρο αυτό μπορεί να γίνεται και η παρουσίαση των περιοδικών και εφημερίδων τρέχουσας κυκλοφορίας.

Ενδεικτικές διαστάσεις: Τραπέζι μιας όψης 4 ατόμων: 60 x 355 εκ.

Τραπέζι διπλής όψης 4 ατόμων: 120 x 180 εκ.

Τραπέζι διπλής όψης 6 ατόμων: 120 x 250 εκ.

Επιπλέον, πρέπει να προβλέπονται μεγάλα τραπέζια διαστάσεων 125 x 75 εκ. Με σκληρή επιφάνεια για την ανάγνωση αρχειακού υλικού και γενικά στις περιπτώσεις που οι αναγνώστες χρειάζονται περισσότερο χώρο για κράτηση σημειώσεων κλπ.

Η διάταξη των επίπλων αναγνωστηρίου και βιβλιοστασίου επηρεάζει σημαντικά τη διαμόρφωση του χώρου. Η πλέον συνηθισμένη διάταξη είναι η ανάπτυξη του βιβλιοστασίου στη μια πλευρά του χώρου και η τοποθέτηση σειρών τραπέζιων στην άλλη πλευρά. Ως πλεονέκτημα αυτής της λύσης θεωρείται η αξιοποίηση του φυσικού φωτισμού. Η διάταξη με σειρές τραπέζιων στο κέντρο και συστήματα ραφιών κατά μήκος των τοίχων δε δίνει τη δυνατότητα αύξησης του αριθμού των ραφιών και χρησιμοποιείται κυρίως στις ειδικές συλλογές. Η τοποθέτηση των τραπέζιων κοντά στα ράφια είναι μια συνήθης λύση, αλλά η όποια διευθέτηση θα πρέπει να στοχεύει στη μείωση της ενόχλησης των αναγνωστών, κυρίως σε ώρες αιχμής.

Υπολογισμός τετραγωνικών περιοχής ανάγνωσης (standards από IFLA)

Απαιτούμενος αριθμός καθισμάτων = περίπου 5 ανά 1.000 κατοίκους (για τα Χανιά υπολογίζουμε 50.000 κατοίκους) = 250 καθίσματα για κάθε κάθισμα η ωφέλιμη επιφάνεια είναι 2,7 τ.μ.

Για τα Χανιά, 2,7 τ.μ. x 250 = 675 τ.μ. ωφέλιμη επιφάνεια

Δραστηριότητες κοινού στο τμήμα ανάγνωσης:

- χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών
- ανάγνωση βιβλίων
- μελέτη βιβλίων

Χώρος οπτικοακουστικού υλικού. Είναι απαραίτητη η πρόβλεψη χώρου με την απαιτούμενη διαμόρφωση, αφού η χρήση των μέσων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν (web browsers, προγράμματα, video/DVD) απαιτούν ειδικές σχεδιαστικές λύσεις, συμπεριλαμβανόμενης της ανάγκης για κατάλληλο φωτισμό και ηχομόνωση. Στο χώρο αυτό πρέπει να υπάρχουν συσκευές για τη χρήση υλικού υπό σμίκρυνση, την προβολή διαφανειών κτλ. Μπορεί να έχει τις διαστάσεις ενός χώρου σεμιναρίων και να είναι δυνατό να παρακολουθήσει την προβολή μια μικρή ομάδα ατόμων. Ο χώρος αυτός προσφέρεται για την παρακολούθηση τηλεόρασης αλλά και σαν χώρος μουσικής, οπότε πρέπει να διαθέτει και ειδική εγκατάσταση για τη στερεοφωνική απόδοση μουσικής καθώς και επαρκή ηχομόνωση.

Βιβλιοστάσιο. Με τον όρο αυτό χαρακτηρίζεται ο χώρος όπου υπάρχει τοποθετημένο το υλικό των συλλογών και τα βιβλία της βιβλιοθήκης. Είναι ανοικτού ή κλειστού τύπου ανάλογα με το εάν επιτρέπεται ή όχι σε αυτόν η ελεύθερη πρόσβαση του κοινού. Στην επιλογή του ανοικτού βιβλιοστασίου για τη βιβλιοθήκη των Χανίων λαμβάνεται υπόψη το μέγεθος και η μορφή οργάνωσης της βιβλιοθήκης, καθώς και τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα που παρουσιάζει το ανοικτό βιβλιοστάσιο έναντι του κλειστού, όπως η δυνατότητα άμεσης αναζήτησης και επιλογής βιβλίων, η αυτενέργεια των αναγνωστών, η εξοικονόμηση προσωπικού. Ο τύπος του ανοικτού βιβλιοστασίου έχει επικρατήσει διεθνώς στις λαϊκές βιβλιοθήκες ως πιο φιλικός και προσιτός στο κοινό.

Ο τύπος του συστήματος ραφιών ποικίλλει από απλές κατασκευές με ράφια μονής ή διπλής όψεως, μέχρι σύνθετες μονάδες με βιβλιοθήκες περιστρεφόμενες ή μετακινούμενες πάνω σε ράγες. Στους χώρους αποθήκευσης υλικού μη προσβάσιμου στο κοινό και γενικά στα κλειστά βιβλιοστάσια ενδείκνυται η χρησιμοποίηση κυλιόμενων ραφιών με τα οποία αυξάνεται η χωρητικότητα υλικού και εξοικονομείται ωφέλιμος χώρος. Το σύστημα κυλιόμενων ραφιών αποτελείται συνήθως από έξι ωφέλιμα ράφια μήκους 90 εκ. και βάθους 30 έως 45 εκ. Για τη φύλαξη χαρτών εφημερίδων κλπ προβλέπεται η φύλαξή τους σε οριζόντια ταξινόμηση και απαιτείται ιδιαίτερος εξοπλισμός.

Η διάταξη των ραφιών στο χώρο του βιβλιοστασίου πρέπει να είναι τέτοια, ώστε να προβλέπονται επαρκείς χώροι κυκλοφορίας του προσωπικού και των αναγνωστών. Υλικό το οποίο έχει αυξημένη χρήση από άτομα με αναπηρία σε αναπηρικό αμαξίδιο πρέπει να τοποθετείται από το δεύτερο έως το τρίτο ράφι του συστήματος. Το πλάτος των διαδρόμων, η περίμετρος γύρω από τα βιβλιοστάσια και η διάταξη επίπλωσης προκύπτει από εργονομικά μεγέθη κατάλληλα και για άτομα με αναπηρία τα οποία επηρεάζουν τις διαστάσεις του χώρου και κατ'επέκταση του κτιρίου.

Υπολογισμός τετραγωνικών περιοχής κεντρικού βιβλιοστασίου (standards από IFLA)

Απαιτούμενος αριθμός βιβλίων ανά κάτοικο = 2 (για τα Χανιά υπολογίζουμε 50.000 κατοίκους) = 100.000 βιβλία

Για 10.000 βιβλία η ωφέλιμη επιφάνεια είναι = 100 τ.μ. Για τα Χανιά 10.000 x 10 = 1000 τ.μ. ωφέλιμη επιφάνεια

Δραστηριότητες κοινού στην περιοχή κεντρικού βιβλιοστασίου:

- Αναζήτηση βιβλίων και πληροφοριών
- Επιλογή βιβλίων
- Δανεισμός βιβλίων
- Χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών
- Παραγωγή φωτοαντιγράφων

Βοηθητικό βιβλιοστάσιο. Σε κάθε βιβλιοθήκη, ανεξάρτητα από το μέγεθός της, πρέπει να προβλεφθεί ένας χώρος στον όροφο της περιοχής εξυπηρέτησης του κοινού, για τα βιβλία εκείνα τα οποία χωρίς να είναι το απόθεμα της βιβλιοθήκης εντούτοις χρησιμοποιούνται πολύ λίγο, ώστε να μην αξίζει να καταλαμβάνουν χρήσιμο χώρο στα ράφια των τμημάτων δανεισμού και αναφοράς.

ΣΤ. Ειδικές συλλογές

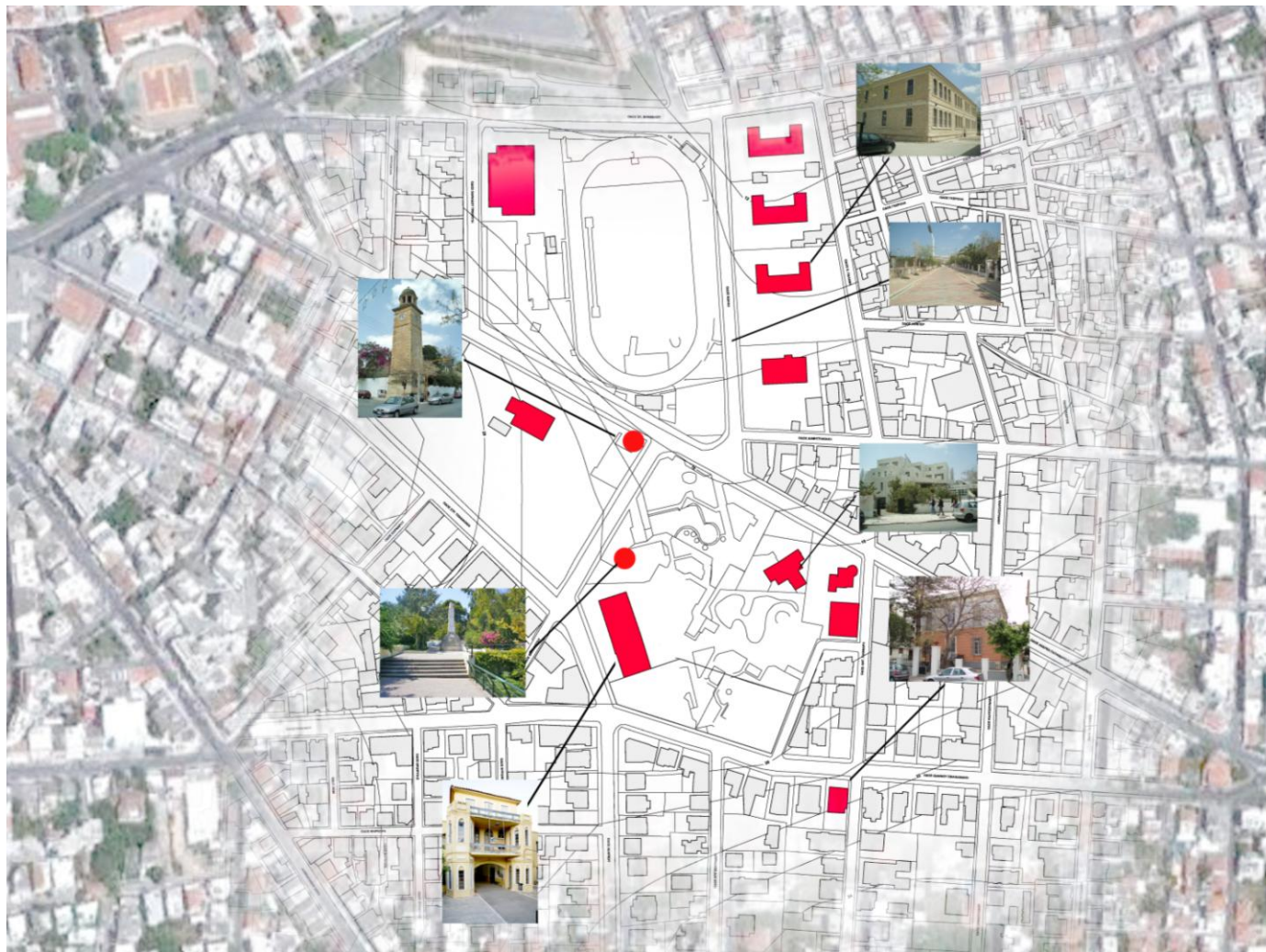
Οι συλλογές καταρτίζονται με βάση, κυρίως τα θεματικά ενδιαφέροντα του κοινού και πρέπει να περιλαμβάνουν υλικό διαφόρων μορφών καθώς και πληροφορίες. Το μέγεθος και οι μορφές της συλλογής καθώς και η εκτίμηση του ρυθμού ανάπτυξής της, η οποία λόγω των συνεχών αλλαγών θα γίνεται όλο και δυσκολότερη, επηρεάζουν σημαντικά το μέγεθος του προβλεπόμενου χώρου. Το έντυπο υλικό αποτελεί τη μεγαλύτερη κατηγορία τεκμηρίων.

Ζ. Λοιποί χώροι

Γραφείο υποστήριξης κινητής μονάδας. Η λειτουργία της κινητής βιβλιοθήκης προϋποθέτει απασχόληση 2 τουλάχιστο ατόμων, ενός βιβλιοθηκονόμου και ενός οδηγού. Εκεί δε γίνεται άμεση εξυπηρέτηση κοινού και κατά συνέπεια δε χρειάζεται να προβλεφθεί χώρος για τους χρήστες της βιβλιοθήκης.

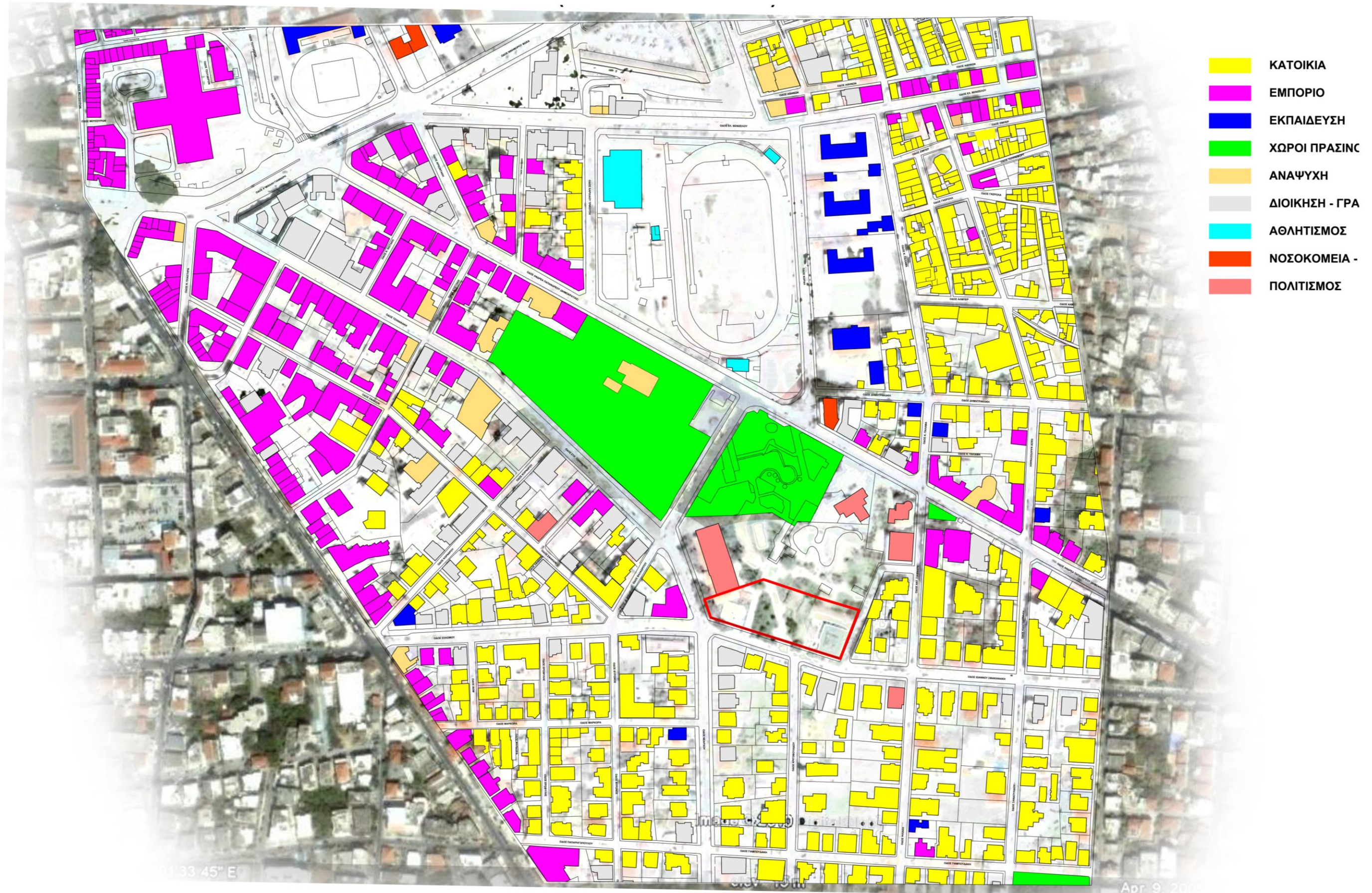
Περιοχή Οικοπέδου

Κινήσεις (υφιστάμενη κατάσταση)

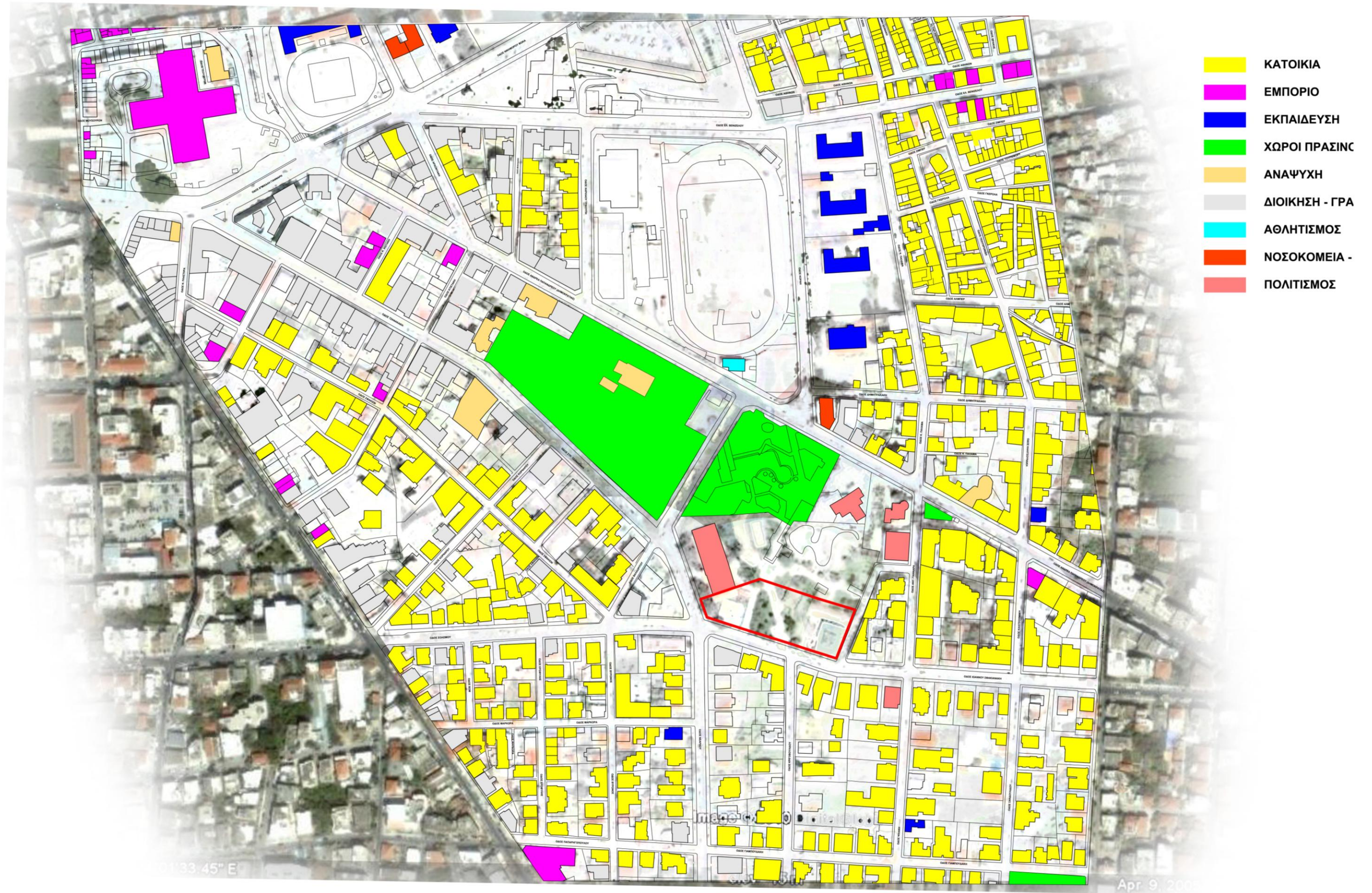

Χρήσεις Γης

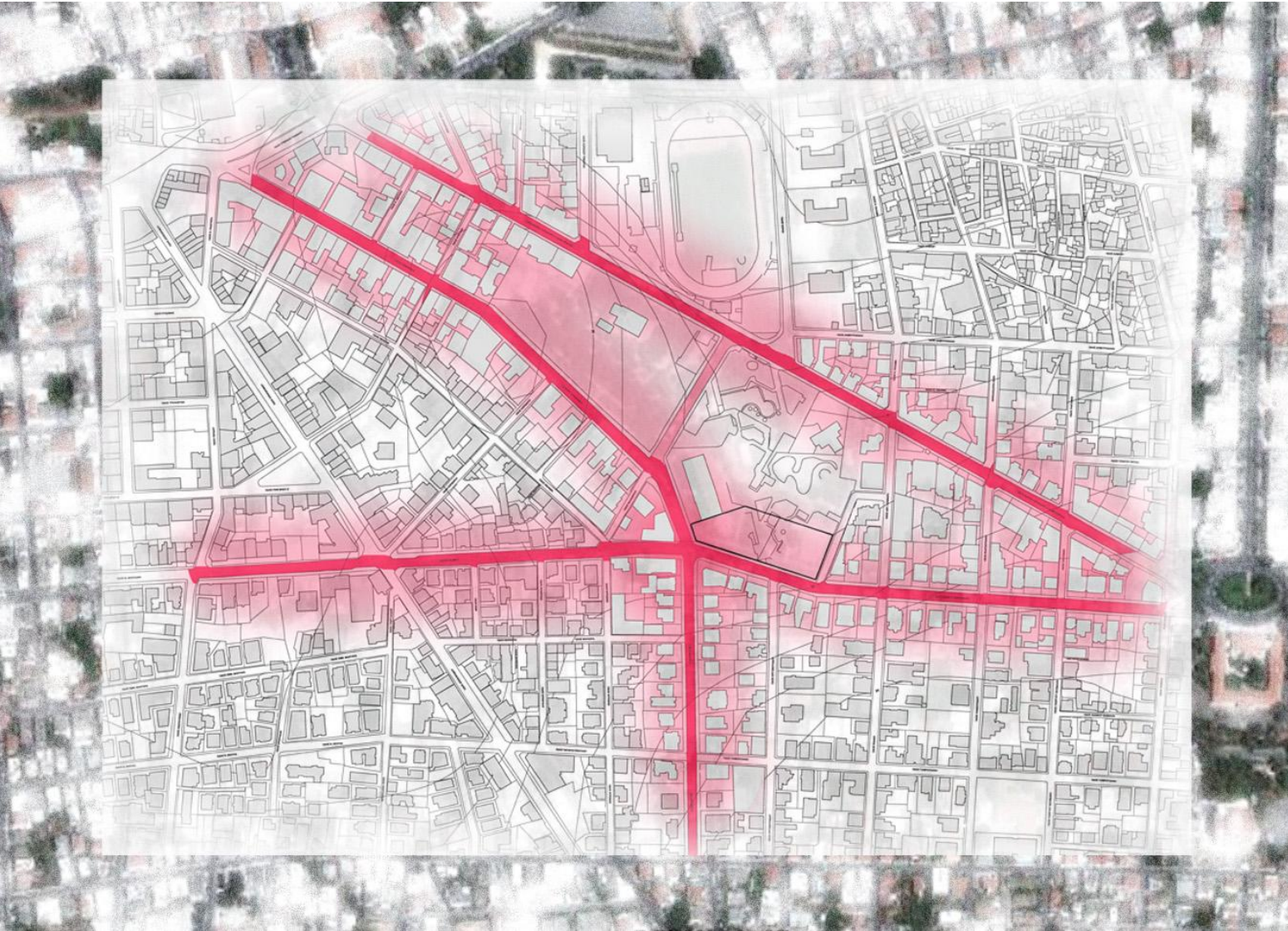
Στάθμη Ισογείου

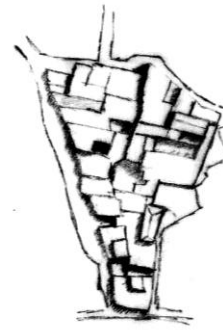
Στάθμη Α' ορόφου

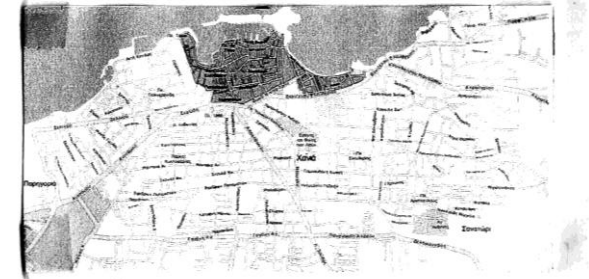
Θόρυβος

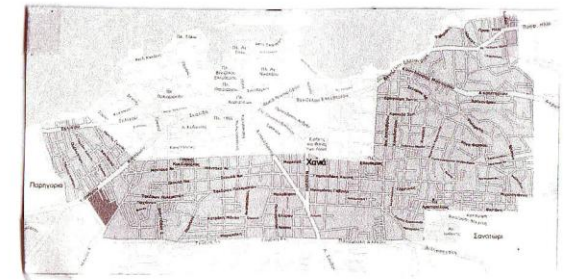
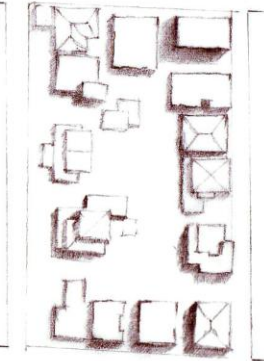
Οικοδομικός ιστός

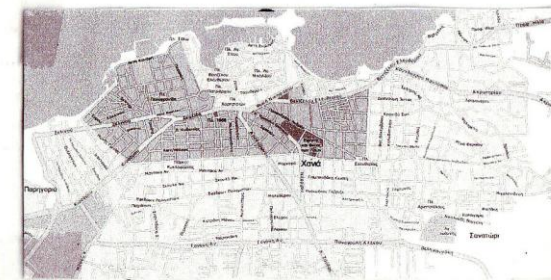
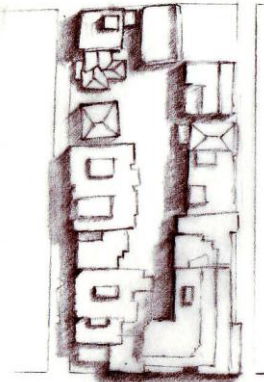
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΣ ΙΣΤΟΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΒΣΗ-ΚΑΠΙ ΚΑΤΙΣΤΩ ΠΑΛΙΑ ΠΟΛΗ

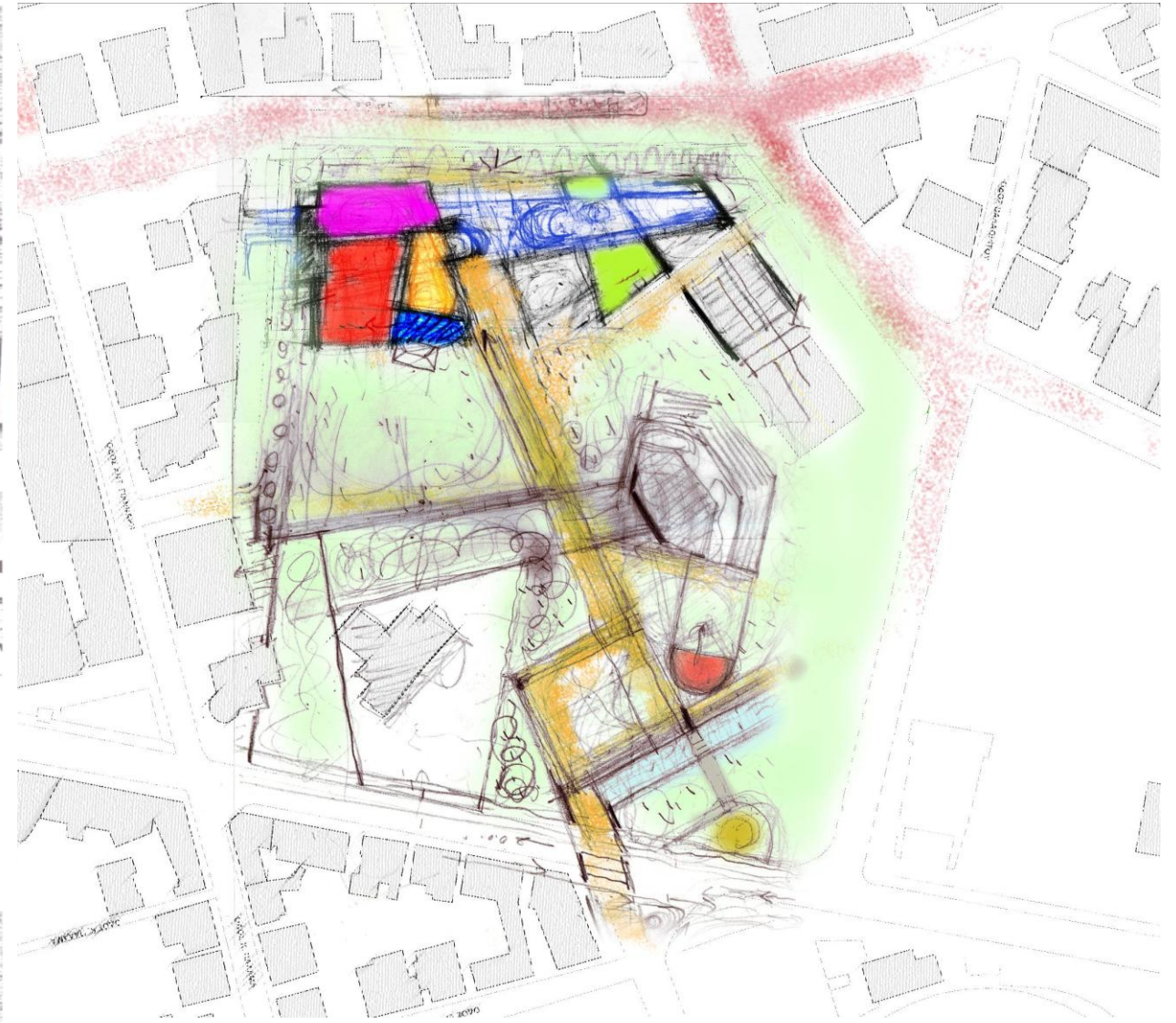
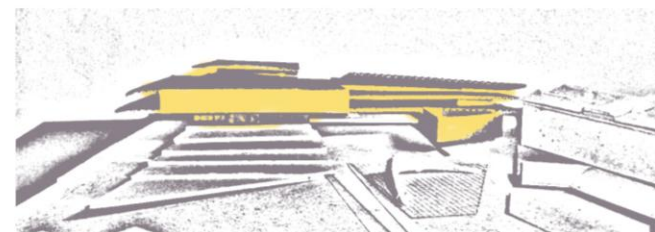
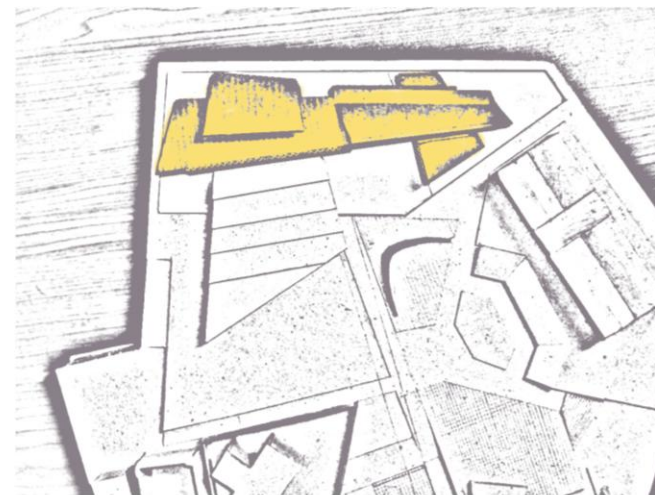
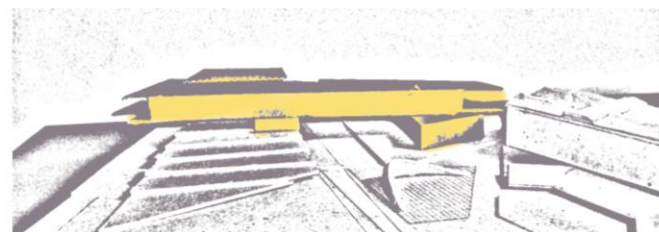
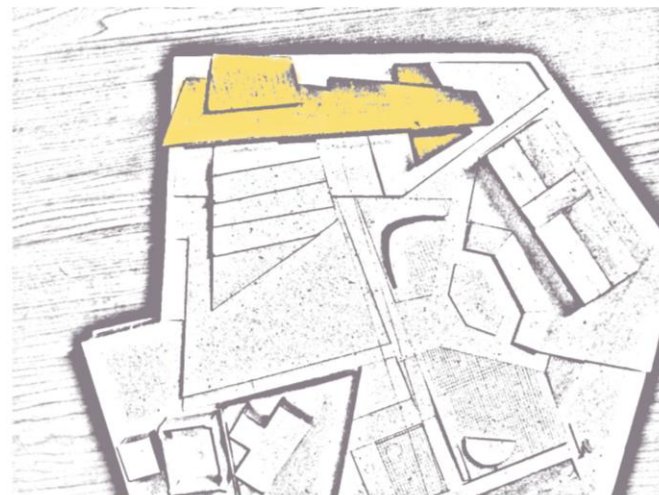
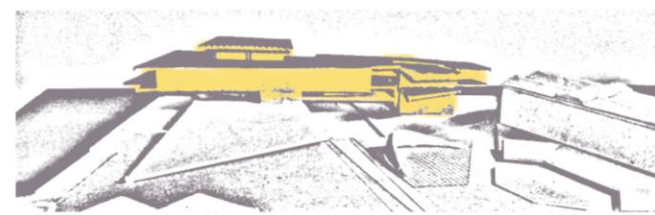
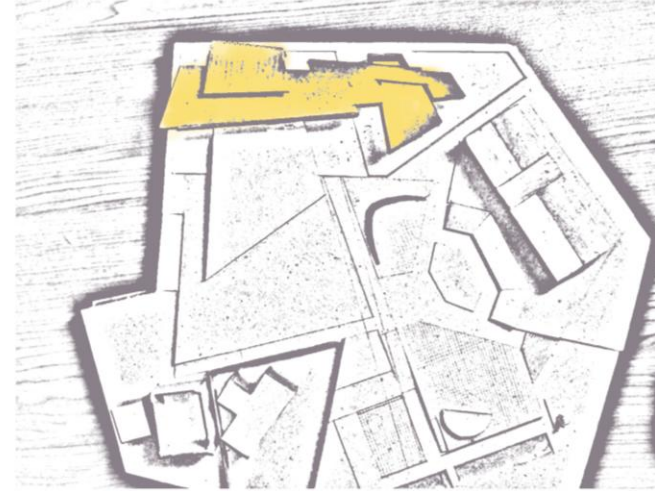
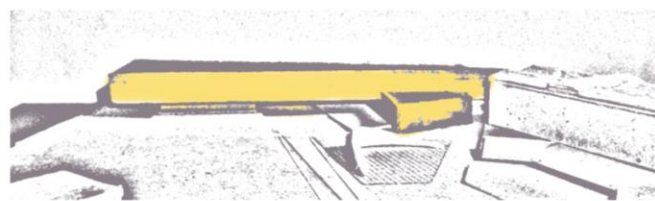
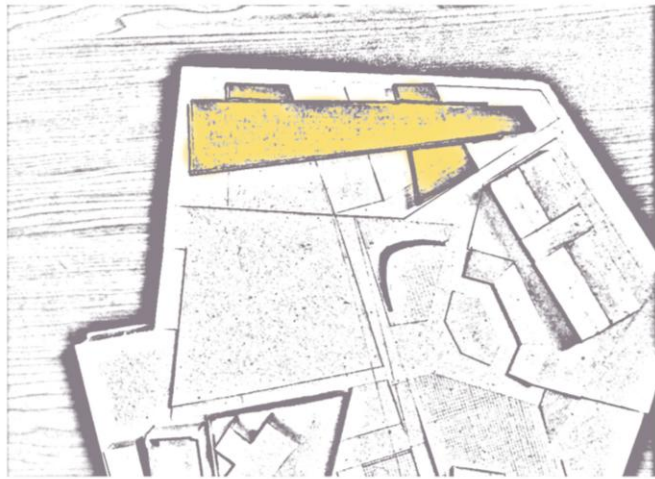
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΤΕΤΡΑΓΩΝΑ ΜΕ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΙΤΑΚΟΠΩΝ/ ΓΛΕΧΧΕΡΟ

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΤΕΤΡΑΓΩΝΑ ΜΕ ΣΩΝΕΣ/ΣΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ

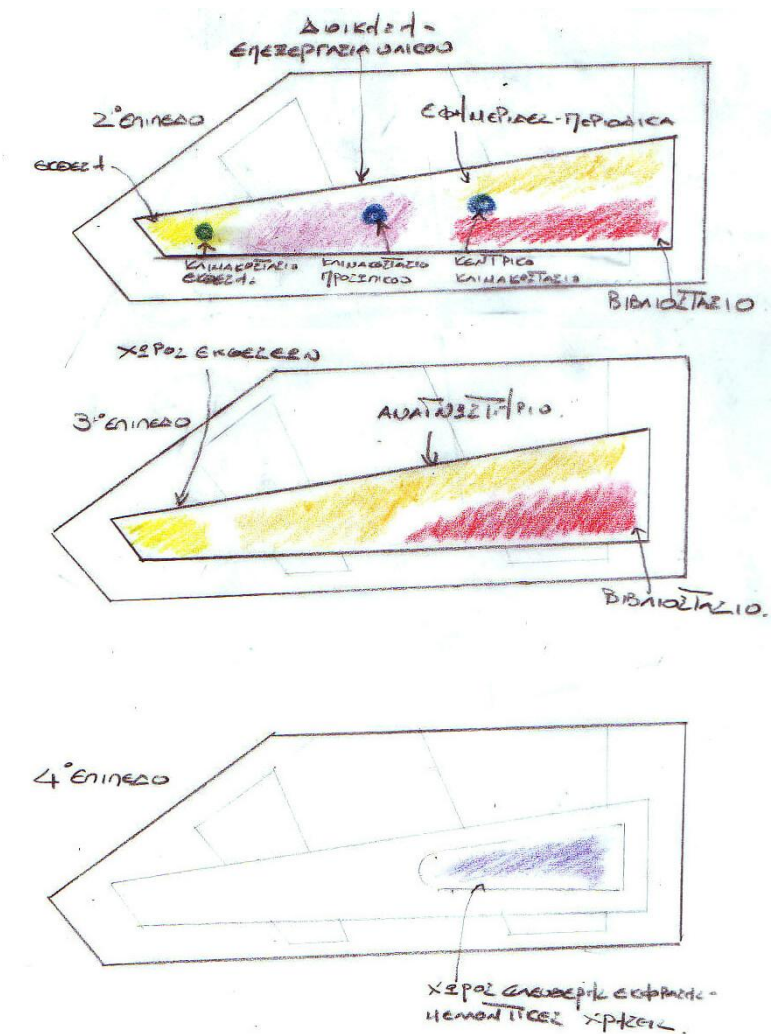
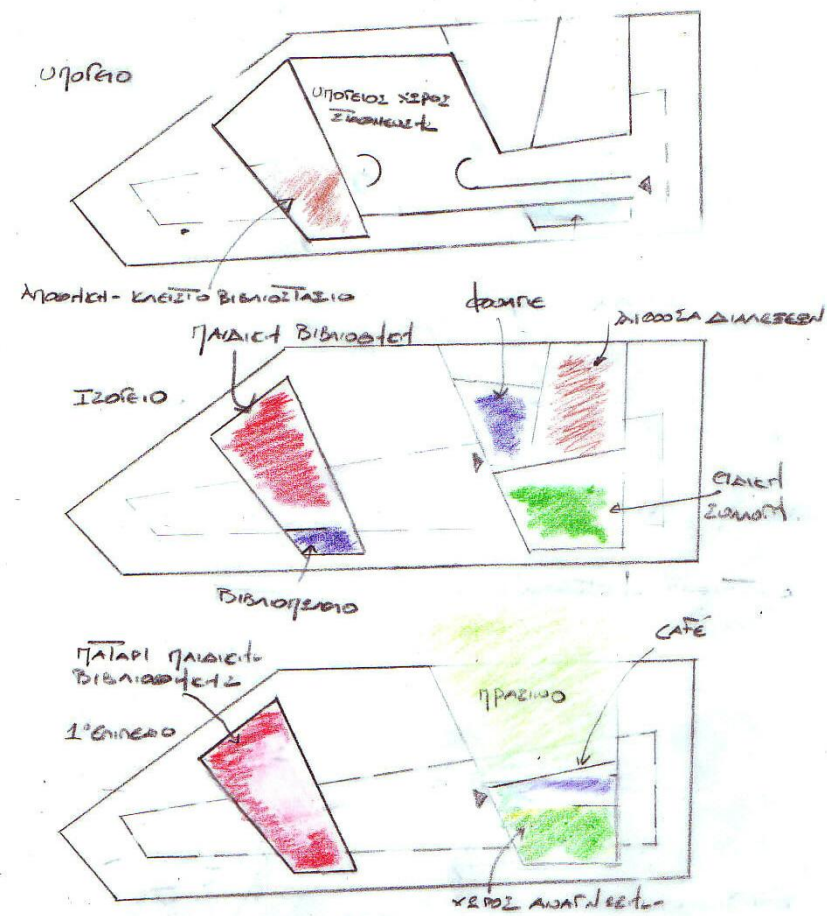
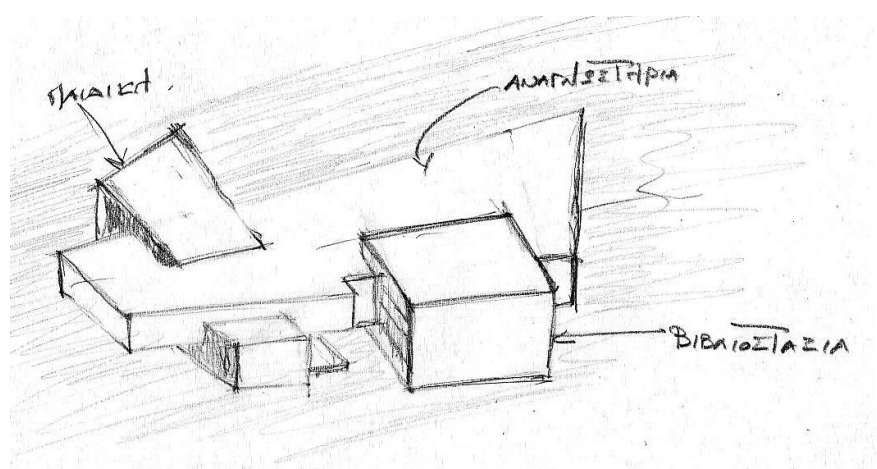
Εξέλιξη πρότασης

Επιδίωξη της πρότασης είναι η δημιουργία ενός διαλόγου της βιβλιοθήκης με το πάρκο. Αντιμετωπίζει ζητήματα ένταξης του κτιρίου σ'έναν πυκνοδομημένο αστικό ιστό, εξετάζει τη σχέση του με τα γύρω κτίρια και επιχειρεί να κάνει το πάρκο συνέχεια ή μέρος του ίδιου του κτιρίου.

Η βιβλιοθήκη αναπτύσσεται σε τρεις κύριες ενότητες. Το χώρο πολλαπλών λειτουργιών ο οποίος στεγάζεται από κεκλιμένο επίπεδο που αποτελεί μέρος του πάρκου Ειρήνης και Φιλίας και οδηγεί στο χώρο υπαίθριο εκτόνωσης του κτιρίου, το παιδικό – εφηβικό τμήμα που μπορεί να λειτουργήσει είτε μαζί είτε ανεξάρτητα από ο υπόλοιπο κτίριο και την κυρίως βιβλιοθήκη.

Τέλος, γίνονται ορισμένες παρεμβάσεις στο παρακείμενο πάρκο ώστε να δημιουργηθεί ένας υπαίθριος χώρος λειτουργικός και ζωντανός σε αρμονική σχέση με το προτεινόμενο κτίριο για χρήση από τους κάτοικους του Δήμου. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη με το πάρκο και το παρακείμενο Πολιτιστικό Κέντρο Χανίων αποτελεί ένα κέντρο πολιτισμού γνώσης και ψυχαγωγίας στο κέντρο της πόλης.

Το Κτιριολογικό Πρόγραμμα

A. Τμήμα διοίκησης και διεύθυνσης

1. Διοίκηση - Χώρος συνεδριάσεων προσωπικού	40 τ.μ.
2. Γραμματεία	20 τ.μ.
3. Οικονομική διαχείριση	20 τ.μ.
4. Γραφεία προσωπικού (2x15)	30 τ.μ.

B. Χώροι παραλαβής – επεξεργασίας – συντήρησης - αποθήκευσης υλικού

1. Παραλαβή	15 τ.μ.
2. Επεξεργασία φυσική – βιβλιοθηκονομική	20 τ.μ.
3. Επεξεργασία ηλεκτρονική (Φωτογράφιση – Ψηφιοποίηση – Απογραφή – Απόσυρση)	20 τ.μ.
4. Συντήρηση - Βιβλιοδεσία	25 τ.μ.
5. Κλειστό βιβλιοστάσιο	400 τ.μ.
6. Βοηθητικό βιβλιοστάσιο	300 τ.μ.

Γ. Κοινή περιοχή

1. Χώρος Υποδοχής – Αναμονής	170 τ.μ.
2. Αίθουσα πολλαπλών λειτουργιών – Foyer - Βεστιάριο	500 τ.μ.
3. CAFÉ	130 τ.μ.
4. Αίθουσα προβολών	100 τ.μ.
5. Αναψυκτήριο – Χώρος περιδιαβάσματος	270 τ.μ.

Δ. Παιδικό τμήμα

1. Πληροφορίες – Πάγκος Εξυπηρέτησης	12 τ.μ.
2. Αναγνωστήριο - Βιβλιοστάσιο παιδιού τμήματος	110 τ.μ.
3. Αναγνωστήριο - Βιβλιοστάσιο εφηβικού τμήματος -Οπτικοακουστικά	270 τ.μ.
4. Τηλεόραση, Μουσική, Ομαδικές δραστηριότητες	50 τ.μ.
5. Γραμματεία	15 τ.μ.
6. Αναμονή γονέων	20 τ.μ.

E. Τμήμα ενηλίκων

1. Αναγνωστήρια	700 τ.μ.
2. Η/Υ (10 στ. εργασίας)	30 τ.μ.
3. Χώρος οπτικοακουστικού υλικού	110 τ.μ.
4. Ανοικτά βιβλιοστάσια	700 τ.μ.
5. Χώροι ομαδικής εργασίας	70 τ.μ.
6. Χώρος τμ. αναφοράς	40 τ.μ.
7. Χώρος περιοδικών – Νέες κυκλοφορίες	210 τ.μ.
8. Πάγκος εξυπηρέτησης κοινού - Δανεισμός	25 τ.μ.
9. Χώρος φωτοτυπικών	15 τ.μ.

ΣΤ. Ειδικές συλλογές

1. Συλλογή Ελ. Βενιζέλου (8500 τόμοι)	125 τ.μ.
2. Σπάνια συλλογή	70 τ.μ.
3. Εφημερίδες Περιοδικά	200 τ.μ.

Z. Λοιποί χώροι

1. Χώρος υποστήριξης κινητής μονάδας	40 τ.μ.
2. Χώρος στάθμευσης κινητής μονάδας	60 τ.μ.
3. Χώρος στάθμευσης οχήματος τροφοδοσίας	70 τ.μ.
4. Αποθήκες	600 τ.μ.
5. Αποθήκες για καθαριότητα	70 τ.μ.
6. Μηχανοστάσιο	680 τ.μ.
7. Χώροι στάθμευσης (54 θέσεις αυτοκινήτων)	3000 τ.μ.
8. Αποθήκη Ιστορικού Αρχείου Χανίων	540 τ.μ.

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΜΒΑΔΟ: 4232 τμ x 1,35 = 5713 τμ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

1. Μιχάλης Ανδριανάκης «Οι βενετσιάνικες Οχυρώσεις» Άρθρο στην εφημερίδα Χανιώτικα Νέα 2002
2. Μιχάλης Ανδριανάκης Η Παλιά Πόλη των Χανίων Εκδόσεις Αδάμ 1997.
3. Μπούρας Χαράλαμπος «Βενετική Αρχιτεκτονική στην Ελλάδα» Αρχιτεκτονικά θέματα 4 1970
4. Μπούρας Χαράλαμπος «Ιστορία Αρχιτεκτονικής» Τόμος Β
5. Ρωμανός Καλλιγιάς «Η μεσαιωνική Πόλη Χανίων» Πολεοδομική μελέτη 1979
6. Κλάδου – Μπλέτσα Αιμιλία «Τα Χανιά Έξω από τα Τείχη» Έκδοση ΤΕΕ Αθήνα 1998
7. Τσιβής Ιωάννης, «Χανιά 1252-1940» Εκδόσεις Γνώση.
8. Πόποβιτς Μάρκο «Δημόσιες Βιβλιοθήκες», Διάλεξη Σεπτέμβριος 2006
9. ΒΕΚ 1173/2003 Κανονισμός λειτουργίας βιβλιοθηκών
10. Κατευθυντήριες οδηγίες για κτίρια λαϊκών βιβλιοθηκών, Εθνικό κέντρο τεκμηρίωσης Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών Αθήνα 2004
11. Philip Gill «The Public Library Service» IFLA/UNESCO guidelines for development, IFLA publication 1997
12. <http://archive.ifla.org/VII/s8/unesco/manif.htm>
13. http://www.haveiendom.no/filestore/PDF/01_Toyolto.pdf
14. <http://lib.teiser.gr/staff/theod/files/libteiserres.pdf>
15. http://www-bcf.usc.edu/~kcoleman/Precedents/ALL%20PDFs/Aalto_ViipuriLibrary.pdf
16. http://publik.tuwien.ac.at/files/pub-ar_8435.pdf
17. <http://www.galinsky.com/buildings/delftuniversitylibrary/>
18. http://www.greatbuildings.com/buildings/Exeter_Library.html
19. <http://www.chania.gr/city/library/library.html>

